

VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOSOFIJOS FAKULTETAS
PSICHOLOGIJOS INSTITUTAS

KLINIKINĖS PSICHOLOGIJOS STUDIJŲ PROGRAMA

Nikolė Marija Tomaševičiūtė

**ROMANTINIŲ PARTNERIŲ NARCISTINIŲ BRUOŽŲ,
DEPRESIŠKUMO IR SANTYKIŲ KOKYBĖS SĄSAJOS**

Magistro darbas

Darbo vadovė: Doc. dr. Danguolė Čekuolienė

Vilnius

2026

VILNIUS UNIVERSITY
FACULTY OF PHILOSOPHY
INSTITUTE OF PSYCHOLOGY

CLINICAL PSYCHOLOGY STUDY PROGRAMME

Nikolė Marija Tomaševičiūtė

**THE RELATIONSHIP BETWEEN ROMANTIC PARTNERS' NARCISSISTIC
TRAITS, DEPRESSION, AND RELATIONSHIP QUALITY**

Master Thesis

Academic Supervisor: Doc. dr. Danguolė Čekuolienė

Vilnius

2026

Turinys

SANTRAUKA	5
SUMMARY	6
SVARBIAUSIOS SĄVOKOS	7
1. ĮVADAS	10
1.1. Narcizmo samprata.....	10
1.2. Narcizmą aiškinančios teorijos.....	11
1.2.1 Narcizmo bruožai	13
1.3. Narcizmas ir romantiniai santykiai.....	14
1.4. Depresiškumas ir romantiniai santykiai	16
1.5. Santykių kokybės, narcizmo ir depresiškumo sąsajos	16
1.5.1 Konfliktiškumas santykių kokybės kontekste	17
1.5.2 Santykių kokybės, narcizmo ir depresiškumo išreikštumo skirtumai tarp lyčių..	20
1.6. Tyrimo problema, tikslas ir uždaviniai.....	21
2. TYRIMO METODIKA	22
2.1. Tiriamieji.....	22
2.2. Tyrimo instrumentai	22
2.2.1. Patologinio narcizmo klausimynas, trumpoji forma	22
2.2.2. Paciento sveikatos klausimynas – 9	23
2.2.3. Suvokiamos santykių kokybės skalė	24
2.2.4. Partnerių konfliktiškumo.....	25
2.3. Tyrimo eiga	26
2.4. Duomenų analizė.....	26
3. REZULTATAI.....	28
3.1. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo sąsajos aukštesnių ir žemesnių narcistinių bruožų įverčių grupėse	29
3.2. Romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo įverčių skirtumai porose.....	33
3.3. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo įverčių prognostiniai ryšiai	33
3.4. Romantinių partnerių narcistiškumo, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo įverčių prognostiniai ryšiai.....	36
4. REZULTATŲ APTARIMAS	41
4.1. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo ryšiai aukštesnių ir žemesnių narcistinių bruožų įverčių grupėse	41

4.2. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo įverčių skirtumai romantinių partnerių porose.....	43
4.3. Narcizmo ir depresiškumo vaidmuo porų romantinių santykių dinamikoje	45
4.4. Tyrimo ribotumai ir rekomendacijos.....	46
IŠVADOS.....	48
LITERATŪRA.....	49
PRIEDAI	57

SANTRAUKA

Romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo ir santykių kokybės sąsajos

Nikolė Marija Tomaševičiūtė

Vilnius

Vilniaus universitetas, 2026 m., 59 p.

Šiuo tyrimu buvo siekta paanalizuoti sąsajos tarp romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo. Šiame tyrime dalyvavo 70 tiriamųjų, sudariusių 35 romantinių partnerių poras. Tiriamųjų amžius svyravo nuo 20 iki 64 metų. Tyrimui atlikti buvo pasitelkta: „Patologinio narcizmo klausimynas, trumpoji forma“ (B-PNI), „Paciento sveikatos klausimynas – 9“ (PHQ-9), „Suvokiamos santykių kokybės skalė“ (PRQC) ir „Partnerių konfliktiškumo skalė“ (RPCS). Atlikus tyrimą buvo nustatyta, kad labiau išreikšti narcistiniai bruožai siejasi su mažesniu depresiškumu, konfliktiškumu ir prastesne santykių kokybe, labiau išreikštas depresiškumas taip pat siejosi su aukštesniais konfliktiškumo įverčiais, o santykių kokybės komponentai siejosi su įvairiais konfliktiškumo elementais. Taip pat nustatyta, kad depresiškumas skirtinguose kontekstuose gali būti prognozuojamas narcistiškumo bruožų arba partnerių santykių kokybės, taip pat pastebėta, kad narcistiškumas ir jo bruožai gali prognozuoti konfliktiškumą ir atvirkščiai. Tuo tarpu santykių kokybė tam tikruose kontekstuose gali būti prognozuojama konfliktiškumo elementų, kai kituose kontekstuose ją prognozuoja partnerių depresiškumas, konfliktiškumas bei kito partnerio santykių kokybės pojūtis.

Raktiniai žodžiai: depresiškumas, narcistiškumas, narcistiniai bruožai, konfliktiškumas, santykių kokybė.

SUMMARY

The Relationship between romantic partners' narcissistic traits, depression, and relationship quality

Nikolė Marija Tomaševičiūtė

Vilnius

Vilnius University, 2026, pp. 59

This study aimed to determine whether there are relationships between romantic partners' narcissistic traits, depression, relationship quality, and conflict. This study involved 70 subjects, comprising 35 romantic partner couples. The subjects' age ranged from 20 to 64 years. The following instruments were used for the study: "Brief - Pathological Narcissism Inventory" (B-PNI), "Patient Health Questionnaire – 9" (PHQ-9), "Perceived Relationship Quality Components" (PRQC), and "Romantic Partner Conflict Scale" (RPCS). The study found that more pronounced narcissistic traits were associated with lower depression, conflict, and poorer relationship quality. More pronounced depression was also associated with higher conflict ratings, and relationship quality components were associated with various elements of conflict. It was also found that depression within different contexts can be predicted by narcissistic traits or the quality of partners' relationships, and it was also observed that narcissism and its traits can predict conflict and vice versa. Meanwhile, the quality of relationships can be predicted in certain contexts by elements of conflict, while in other contexts it is predicted by the partners' depression, conflict, and the other partner's sense of relationship quality.

Keywords: depressiveness, narcissism, narcissistic traits, conflict, relationship quality.

SVARBIAUSIOS SĄVOKOS

- **Depresiškumas** (angl. *depressiveness*) – tai asmens polinkis į emocinę būseną, kuriai būdingas prislėgtumo jausmas, liūdesys, sumažėjęs veiklumas bei polinkis į neigiamo pobūdžio ruminaciją (nuolatinį mąstymą apie sunkumus). Ši būseną pasireiškia ne tik savigaila, apmaudu ar sukilusiu dirglumu (pykčiu, susierzinimu), bet ir pasikeitusiu santykiu su aplinka: asmuo gali būti linkęs izoliuotis, vengti bendravimo, tačiau kartu jausti stiprų palaikymo bei padrąsinimo poreikį (Williams, 2014).
- **Narcizmas** (angl. *narcissism*) – asmens gebėjimas išlaikyti reliatyviai teigiamą savo paties įvaizdį pasitelkiant savasties, afekto ir aplinkos reguliacijos procesus; šiuo savivaizdžiu yra grindžiami asmens įvertinimo ir patvirtinimo gaunamo iš aplinkos poreikiai, bei motyvacija atvirai ar slapta siekti savigarbos didinimo socialinėje aplinkoje (Pincus ir kt., 2009).
- **Santykių kokybė** (angl. *relationship quality*) – asmens teigiamas arba neigiamas santykių vertinimas, kurį sudaro santykių suvokimas, apimantis dėmesio sutelkimą į savo santykius arba į sąveikos modelius, vidines reprezentacijas ir sąmoningas refleksijas, palyginimus ir kontrastus tarp individų santykiuose, įskaitant dėmesį santykiams kaip visumai (Farooqi, 2014) bei suvokiamas partnerio(-ės) kompetencijas konfliktų sprendimo metu (Canary ir Cupach, 1988).

PRATARMĖ

Narcizmas – sąvoka, kurią šiuolaikinės visuomenės kontekste sutinkame ganėtinai dažnai, tačiau dažnas šio termino vartojimas, nereiškia tinkamo sąvokos reikšmės išmanymo.

Narcizmo fenomenas turi gilią istoriją, o jo sąvokos kilmę galima atsekti iki graikų mito apie Narcizą ir jo perpasakojimo Homero giesmėse. Nors egzistuoja ne viena mito apie Narcizą versija, pagrindinė istorijos linija išlieka nepakitusi. Narcizas – dievybių sūnus – buvo nepaprasto grožio jaunuolis, kurį vos pamačiusios įsimylėdavo daugybė merginų ir nimfų, tačiau Narcizas visų jų meilę atstūmė. Pamilti Narcizas sugebėjo tik savo paties atvaizdą, kurį vieną rytą grįždamas iš medžioklės pamatė skaidriame šaltinio vandenyje. Narcizas, negalėdamas atsigėrėti savo paties atvaizdu, taip ir liko prikaustytas šaltinio pakrantėje, apleisdamas visus savo būtiniausius poreikius, kol galiausiai vieną dieną nusilpo ir mirė, vietoje savęs palikdamas tik baltą kvapnią gėlę – narcizą.

Šio plačiai žinomo mito ir jo interpretacijų dėka šiandienos visuomenėje narcizais neretai yra vadinami asmenys, pasižymintys išskirtine savimeile, grandioziškumu (tiek elgesio, tiek fantazijų lygmenyje), polinkiu girtis ar didžiuotis savimi ir įpročiu nepasisyti kitų, juos supančių, žmonių poreikių empatijos stoka.

Narcizmas, kaip psichologinis konstruktas, taip pat turi gana ilgą istoriją. Narcizmo nagrinėjimas pradėtas jau ankstyvųjų psichoanalizės teoretikų, pavyzdžiui Freudo, darbuose, vėliau narcizmo temą ir problematiką išsamiai tyrinėjo ir plėtojo objektų ryšių ir savasties psichologijos atstovai, pavyzdžiui Kernbergas ir Kohutas. Atsižvelgiant į ilgametę narcizmo tyrinėjimo praktiką, galima teigti, jog turime nemažai žinių, apie narcistiniais asmenybės bruožais pasižyminčių žmonių funkcionavimą ir tų požymių kilmę, tačiau svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kaip šie žmonės yra linkę formuoti santykius bei kokie sunkumais ir iššūkiais gali būti sutinkami šio klausimo kontekste. Nepaisant akivaizdaus narcizmo potencialo didinti romantinių santykių problemišumą, narcizmo vaidmuo romantiniuose santykiuose yra nepakankamai ištirtas. Lieka klausimų, kaip narcizmas susijęs su destraktyvaus elgesio naudojimu romantinių partnerių atžvilgiu (Keller ir kt., 2014). Tyrimai nepateikia vieningų išvadų dėl galimo narcistiniais bruožais pasižyminčių romantinių partnerių depresiskumo, lygiai taip pat, kaip ir dėl to, ar narcizmą galima laikyti depresijos rizikos faktoriumi pačiam asmeniui. Nurodoma, kad pažeidžiamas narcizmas gali būti laikomas depresijos rizikos veiksniu (Dawood ir Pincus, 2018), tačiau ryšys tarp grandiozinio narcizmo ir depresijos lieka galutinai neišaiškintu (Lyons ir kt., 2019). Nagrinėjant narcizmo ir depresiskumo ryšius

romantinių partnerių santykių kontekste taip pat iškyla klausimų dėl vystomų poros romantinių santykių kokybės ir jaučiamo pasitenkinimo tarpusavio ryšiu. Taip pat trūksta tyrimų nagrinėjančių romantinių partnerių depresiškumo bei narcistiškumo ryšius su poros konfliktiškumu ir nėra aišku, ar šie konstruktai gali turėti žmonių tarpusavio santykiams reikšmingas sąsajas.

1. ĮVADAS

1.1. Narcizmo samprata

Narcizmas (angl. *narcissism*), ne vieną dešimtmetį specialistų plačiai tyrinėjamas konstruktas. Pincus ir kiti (2009) šią sąvoką apibrėžia kaip asmens gebėjimą išlaikyti reliatyviai teigiamą savo paties įvaizdį pasitelkiant savasties, afekto ir aplinkos reguliacijos procesus, kuriuo yra grindžiami asmens įvertinimo ir patvirtinimo, gaunamo iš aplinkos, poreikiai, bei motyvacija atvirai ar slapta siekti savigarbos didinimo socialinėje aplinkoje. Anot Jacoby (2016), narcistiškas žmogus yra tas, kuris perdėtai myli save, o aplinkiniai asmenys jam yra reikalingi tik tam, kad be perstojo juo žavėtusi. Narcistiškos asmenybės dažnai būna charizmatiškos ir nesunkiai sužavi aplinkinius, šie asmenys taip pat yra linkę įsitraukti į intrigas ir nuolat konkuruoti, siekdami sulaukti pripažinimo, kad jie yra „geriausi iš visų“.

Dauguma teoretikų teigia, kad narcizmas turi ir normalias – „sveikas“, ir patologines išraiškas, atspindinčias adaptyvią ir neadaptyvią asmenybės organizaciją, psichologinius poreikius ir reguliacijos mechanizmus (Kernberg, 1998; Kohut, 1977; Pincus, 2005). Normalus ir patologinis narcizmas yra laikomi potencialiai skirtingais asmenybės aspektais. Pirmasis dažniau vertinamas socialinės ir asmenybės psichologijos tyrimuose, o antrasis – klinikiniuose tyrimuose ir praktikoje. Normalus narcizmas yra būtinas asmenybei, kultūrinei ir kūrybinei raidai, jis palaiko savigarbą ir asmenybės funkcionavimą (Wilfer ir kt., 2024). Taip pat teigiama, kad normalaus narcizmo apraiškos didina asmens veiklumą (angl. *agency*), todėl gali prisidėti ir prie žmogaus savivertės bei emocinės gerovės stiprinimo (Oldham ir Morris, 1995). Pavyzdžiui, normalus narcizmas sudaro sąlygas asmeniui užsitikrinti tarpasmeninio dominavimo poziciją (Brown ir Zeigler-Hill, 2004) taip pat motyvuoja pasiekimams ir skatina sveiką konkurenciją (Lukowitsky ir kt., 2007). Tuo pačiu metu normalus narcizmas yra susijęs su polinkiu pritarti teigiamoms iliuzijoms apie save ir vengti informacijos, nesuderinamos su teigiamu savęs įvaizdžiu (Morf ir Rhodewalt, 2001). Tokie asmenys paprastai būna ambicingi, patenkinti savimi ir gana sėkmingi (Wink ir kt., 2005), nors kartais tai gali lemti nemalonus tarpasmeninius santykius (Miller ir Campbell, 2008). Taigi kol normalus narcizmas gali būti pripažįstamas kaip būtinas elementas asmenybės funkcionavimui ir raidai, patologinis narcizmas apima dažnai gyvenimą apsunkinančias asmenybės savybes, kurios gali sukelti didelę žmogaus kančią ir pasireikšti kaip Narcistinės asmenybės sutrikimas (NAS). Nors visi individai turi narcistinių poreikių ir motyvų, patologiniu narcizmu pasižymintis asmenys jaučiasi ypač neramiai ir nemaloniai, kai susiduria su nusivylimais ir grėsmėmis teigiamo savivaizdžio suvokimui (Pincus ir kt., 2009). Tyrimuose taip pat minima, kad patologiškai narcistiški asmenys dažnai gana primityviai suvokia kitus asmenis, jų pačių

patiriamos frustracijos dažnai yra išreiškiamos kaip gėda, nerimas ar distresas (Roche ir kt., 2013). Nagrinėjant patologinio narcizmo išraiškas svarbu minėti DSM – V (ligų klasifikacijoje) aprašomo narcistinės asmenybės sutrikimo apibūdinamą, teigianti, jog asmenys, turintys NAS dažnai pasižymi asmeninės didybės išraiškomis, ryškiu poreikiu būti nuolatinio susižavėjimo objektu, polinkiu tikėti savo ypatingumu ir išskirtinumu bei svarba kitiems, o taip pat pasinėrimu į neriboto pasisekimo fantazijas (DSM-5, 2013). Asmenys turintys NAS taip pat dažnai išreiškia pavydą kitiems žmonėms, arba gali būti linkę tikėti, kad kiti asmenys pavydi jiems. Šių įsitikinimų rezultatu gali tapti tai, kad asmenys turintys NAS gali įtikėti, jog juos supantys asmenys privalo su jais elgtis ypatingai, siekdamos šio tikslo įgyvendinimo narcistiškos asmenybės gali būti linkusios išnaudoti kitus žmones, demonstruoti kitiems asmenims savo aroganciją grįstas nuostatas (DSM-5, 2013).

Iš aptartos informacijos galima spręsti, kad normalus narcizmas gali prisidėti prie adaptyvaus asmens funkcionavimo, taip pat motyvacijos siekti asmeninių tikslų ar ambicijų, o patologinis narcizmas dažniau yra siejamas su reikšmingais asmenybės sutrikimais. Tačiau svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad nepaisant pakankamai aiškaus adaptyvaus ir patologinio narcizmo klasifikavimo, toks dvipolis šio konstrukto vertinimas gali kelti grėsmę prarasti aiškią patologiškumo ribos sampratą ir supainioti normalaus narcizmo apraiškas su patologinio narcizmo nebuvimu arba atvirkščiai (Pincus ir Lukowitsky, 2010)

1.2. Narcizmą aiškinančios teorijos

Ellis (1898) buvo pirmasis teoretikas, panaudojęs Narcizo mitą, apibūdindamas narcizmą kaip klinikinį reiškinį, aprašydamas intensyvaus autoerotizmo arba susirūpinimo savo seksualiniu kūnu būsenas. Vėliau psichoanalitikai išplėtojo narcizmo konstrukciją kaip asmenybės bruožą, pasižymintį tuštybe ir meile sau, kuris nėra išimtinai seksualinis ir neapsiriboja patologijos sritimi, bet yra normali žmogaus raidos dalis. Otto Rank (1911) parašė pirmąjį psichoanalitinį straipsnį, kuriame daugiausia dėmesio skirta narcizmui, o po to buvo išleistas dabar jau klasikiniu tapęs Freud (1914) tekstas apie narcizmą. Šiuose straipsniuose pabrėžta narcizmo gynybinė funkcija skirta apsaugoti individą nuo žemos savivertės ir savigarbos jausmų, taip pat narcizmas buvo suvokiamas kaip daugiaplanė psichologinė būsena, kuri svyravo nuo normalios iki patologinės. Vėlesni psichoanalitikai išplėtojo narcistinio asmenybės tipo idėją, pavyzdžiui, „falinio-narcistinio charakterio“ teorijoje (Reich, 1933), „agresyvaus-ekspansyvaus“, „perfekcionistinio“ ir „arogantiško-kerštingo“ (Horney, 1939), tikrosios ir netikrosios savasties sąvokose (Winnicott, 1960). Tačiau galima teigti, kad

psichoanalitikų Heinz Kohut ir Otto Kernberg teorijos padarė didžiausią įtaką šiuolaikinėms narcizmo sampratoms ir narcistinio asmenybės sutrikimo (NAS) konstrukto formavimui.

Dauguma autorių sutaria, kad narcistinės asmenybės šaknys glūdi pačioje ankstyviausioje raidos stadijoje, kai kūdikiui svarbiausias yra kitų (visų pirma – motinos) besąlygiškas atspindėjimas. Jei kūdikis jaučia atspindėjimo, žavėjimosi juo, bei jam išreiškiamos meilės, jo visagalybės parodymo stoką, išsikreipia normalūs vaiko raidos procesai. Kaip jau minėjome, Winnicott, Kohut ir kiti autoriai pastebi, kad motinos kūdikio atspindėjimas turi būti laikomas pagrindu, kurio dėka formuosis suaugusiojo tapatybės ir savivertės jausmai. Anot Jakoby (2016), narcistinių problemų turintys asmenys paprastai turi daugiau ar mažiau iškreiptą „veidrodinį atspindį“. Tarsi jų tikroji asmenybė niekada tinkamai neatspindima aplinkoje. Šis iškreiptas atspindys susiformuoja ankstyvoje vaikystėje ir nesąmoningai daro įtaką narcistinių asmenų savivaizdžiui. Kohut, Kernberg ir kiti psichoterapeutai, nagrinėję narcizmo problematiką, kalba apie grandiozinę savastį: kūdikio visagalybės jausmą, suteikiantį įspūdį, kad visas kūdikio pasaulis sukasi aplink jį. Ankstyvuojant vaiko gyvenimo periodu motina ar tėvas yra sunkiai atskiriami nuo vaiko savasties, jų tobulumas kartu reiškia ir vaiko tobulumą ir taip vaikas patiria visagalybės jausmą. Šios grandiozinės savasties patvirtinimui yra būtinas kūdikio poreikių patenkinimas bei jo jausmų atspindėjimas, kurį turėtų suteikti motina, tinkamai atlaikydama frustracijas ir patenkindama visus kūdikio poreikius (Winnicott, 1965). Tik įgyvendinus šias sąlygas atsiras galimybė tinkamam kūdikio grandioziškumo jausmo susiformavimui, kuris yra neatsiejamas nuo sveikos savivertės formavimosi. Jeigu motina nesugeba patenkinti kūdikio poreikių ir atliepti jo visagališkumo jausmo, o priešingai, išreiškia jausmus prieštaraujančius kūdikio grandioziškumui, formuojasi netikroji savastis, kuri neleidžia atsispirti introjektuotiems kitų žmonių lūkesčiams (Winnicott, 1965). Tokiu būdu įvyksta konfliktas tarp vaiko tikrosios savasties („kas aš esu“ reprezentacijos) ir objektų reprezentacijų, kurio išdava yra asmenybės brandos, spontaniškumo, vitališkumo suvaržymas, vidinės tuštumos jausmas (nes neatpažįstami savi, „tikrieji“ poreikiai ir norai) bei sukuriamas ir aplinkai demonstruojamas fasadinė asmenybės pusė (tokia, kuri atrodo turėtų būti priimtina aplinkai) (Winnicott, 1965). Tokios pataloginės raidos procese nesiformuoja vaiko kompetencijos ir galėjimo jausmas. Vietoje to, dažnu atveju išsivysto gilus bejėgiškumas ir grandiozinė savastis atsiskiria nuo realybės testuojančiojo ego, tampa pasąmoninga, autonomiška, archajiška (Kohut, 2013). Tai reiškia, kad išorinis savo vertės demonstravimas ir neurotiškas nuolatinio kitų asmenų pripažinimo siekis, tampa nesąmoningu kompensaciniu mechanizmu, kurio pagalba yra siekiama atstatyti sugriautą savivertę.

Kernberg (cit. iš McWilliams, 2014), kalbėdamas apie narcistines asmenybes teigia, kad jos pasižymi įgimta stipria agresijos vara ir silpna tolerancija nerimui. Iš to kyla jų didžiulis jautrumas bet kokiems jų savivertę kvestionuojantiems aplinkinių poelgiams ar pasisakymams bei stiprios pykčio reakcijos, pasireiškiančios tuomet, kai yra juntama grėsmė jų susikurtam savęs vaizdui. Kadangi narcistinės asmenybės nėra integravusios šešėlinės savo asmenybės pusės ir blaškosi poliariškume tarp menkavertiškumo ir didybės, bet kokia jų padaryta klaida ar netobulumas jiems asocijuojasi su visiška bejėgyse. Narcistinės asmenybės labai gėdijasi savo bejėgystės ir apskritai bijo patirti gėdos jausmą, todėl dažnai šios asmenybės tokius jausmus transformuoja į pyktį, kuris dažniausiai yra nukreipiamas į kitus asmenis, o tai neišvengiamai komplikuoja narcistinių asmenybių santykius su kitais asmenimis. McWilliams (2014) taip pat pažymi, kad kiti autoriai narcistinių asmenybių patiriamą gėdos jausmą dažnai sieja ir su jų jaučiamu pavydu kitiems asmenims, kurie, jų manymu, neturi tų pačių trūkumų ar nepakankamumų, kuriuos savyje išvelgia narcistinės asmenybės. Šis pavydo jausmas dažnai lemia didelio kritiškumo tiek sau, tiek kitiems asmenims raidą, kas dažnu atveju lemia kitų žmonių sumenkinimo ir žeminimo apraiškas narcistinių asmenybių bendravime, taip siekiant padidinti savo vertės jausmą.

1.2.1 Narcizmo bruožai

Narcizmo konstruktas dažniausiai siejamas su arogantišku, pasipūtusiu ir dominuojančiu požiūriu į save ir aplinkinius bei tokią poziciją reprezentuojančiu elgesiu, ką galima apibūdinti terminu „narcistinis grandioziškumas“. Per pastaruosius 40 metų besiplečianti klinikinė literatūra apie narcizmą ir narcistinę asmenybės patologiją lėmė žymų etikečių, nurodančių narcizmo fenotipinės raiškos variacijas, gausėjimą. Cain ir kiti (2008) nustatė daugiau nei 50 skirtingų etikečių, apibūdinančių patologinio narcizmo raiškos kintamumą. Grandioziškumas iš tiesų yra pagrindinis narcistinės asmenybės komponentas, tačiau Cain ir kitų (2008) atlikta patologinio narcizmo fenotipinių aprašymų apžvalga klinikinėje teorijoje, socialinėje-asmenybės psichologijoje ir psichiatrinėje diagnostikoje atskleidė dvi plačias narcizmui būdingos disfunkcijos temas: pirmoji jų atspindi anksčiau įvardintą narcistinį grandioziškumą, o antroji – narcistinį pažeidžiamumą (angl. *vulnerability*) (Cain ir kt., 2008). Klinikinės psichologijos teoretikai, apibūdindami pagrindinius narcistinės disfunkcijos aspektus, grandioziškumo ir pažeidžiamumo temas dažnai aiškina pasiremdami savasties struktūros sutrikimais (Kernberg 1998, Kohut 1977), terapinių santykių sunkumais (Gabbard, 2009; Kernberg, 2007) ir neadaptiviomis gynybinėmis strategijomis / nebrandžiais

gynybos mechanizmais, naudojamais reaguojant į stresorius, tokius kaip, pavyzdžiui, gėda, trauma, nepatenkinti poreikiai, priklausomybė arba net depresija (Pincus ir Lukowitsky, 2010).

Klinikiniai narcistinio grandioziškumo aprašymai apima tokius intrapsichinių procesų aspektus kaip neigiamų savęs ir kitų reprezentacijų slopinimą ir nepatvirtinančios išorinės informacijos iškraipymą, dėl kurio susiformuoja išpūstas savivaizdis ir prigimtinės teisės ar nusipelnymo požiūris nepagrįstas reikiama pasiekimais ar įgūdžių gausa (Pincus ir Lukowitsky, 2010). Grandioziškumu pasižymintys asmenys taip pat yra linkę įsitraukti į fantazijas apie neribotą galią, pranašumą, tobulumą ir meilinimąsi (Pincus ir Lukowitsky, 2010). Toks grandioziškumas dažnai gali būti išreiškiamas elgesiu: kitų išnaudojimas tarpasmeniniuose santykiuose, empatijos stoka, stiprus pavydas, agresija ir ekshibicionizmas. Tai gali būti slapta įgyvendinami veiksmai, teikiant funkcinę ir emocinę paramą kitiems, tačiau tuo pat metu puoselėjant panieką asmeniui, kuriam padedama, ir slapta patiriant situaciją kaip savo ypatingumo, gerumo ar pranašesnių gebėjimų atspindį (Nurse, 1998).

Dauguma klinikinės psichologijos teorijų apibūdina būdingas pažeidžiamo narcizmo išraiškas kaip galinčias dominuoti asmeniui save reprezentuojant arba besikaitaliojančias su grandiozinėmis būsenomis (Pincus ir kt., 2009). Pažeidžiamas narcizmas apima sąmoningą bejėgiškumo, tuštumos, žemos savivertės ir gėdos patirtį, o pažeidžiamu narcizmu pasižymintys asmenys dažnai save apibūdina kaip ilgai kenčiančius ir sunkiai galinčius įveikti savo psichinį skausmą, tačiau tyrimai rodo, kad tokia šių žmonių vidinė būsena suteikia jiems „ypatingą statusą“, kurio jie nėra linkę atsisakyti (Pincus ir kt., 2009). Šių žmonių situacijos paradoksas atsiskleidžia socialinių situacijų plotmėje, kai narcistinį pažeidžiamumą turintys asmenys bijo socialinių interakcijų, nes nuogąstauja, kad bus atmesti ir atstumti aplinkinių, tačiau tuo pačiu metu jaučia didžiulį norą būti pastebėti, pripažinti ir priimti (Pincus ir kt., 2014). Taigi tai lemia, kad pažeidžiamas narcizmas taip pat yra susijęs su socialinio vengimo naudojimu situacijose, kai savęs, kaip idealaus žmogaus, pristatymas yra neįmanomas arba nėra tikimybės sulaukti norimo susižavėjimo kiekio iš aplinkos (Pincus ir kt., 2009).

1.3. Narcizmas ir romantiniai santykiai

Narcizmas buvo intensyviai tyrinėjamas pastaruosius 30 metų ir yra gerai dokumentuota, kad, palyginti su kitais žmonėmis, narcistiniais asmenybės bruožais pasižymintys asmenys demonstruoja didesnę išprovokuotos ir neišprovokuotos agresijos lygį bei smurtą (Bushman ir Thomaes, 2011), pyktį ir įniršį po socialinio atstūmimo (Twenge ir Campbell, 2003) bei atvirą ir kibernetinį persekiojimą (Ménard ir Pincus, 2012). Narcistiški

asmenys taip pat pasižymi didesniu keršto troškimu (Byrne ir O'Brien, 2014), pavydu (Krizan ir Johar, 2012) ir manipuliatyvumu (Nagler ir kt., 2014). Be to, jie kaltina kitus dėl savo nesėkmių (Campbell ir kt., 2000), dažnai menkina ir nuvertina kitus asmenis (Morf ir Rhodewalt, 1993). Lyginant su kitais asmenimis, narcistiški žmonės taip pat pasižymi žemesniu paslaugumo, empatijos, atlaidumo, rūpesčio (Nagler ir kt., 2014) ir nesavanaudiškumo (Campbell ir kt., 2002) lygiu.

Tyrimai rodo, kad heteroseksualiuose romantiškuose santykiuose narcistiniais asmenybės bruožais pasižymintys asmenys yra labiau manipuliuojantys ir apgaulingi, žiaurūs, valdingi ir kontroliuojantys, savanaudiškesni ir mažiau empatiški, tolerantiški ir pagarbūs (Campbell ir kt., 2002). Narcistiški asmenys tai pat yra labiau linkę išnaudoti santykius savo naudai (Campbell, 1999) ir demonstruoti daugiau smurto (tiek piršlybose, tiek santuokoje) (Ryan ir kt., 2008). Narcistiškos asmenybės dažniau konfliktuoja su romantiniais partneriais ir yra labiau linkę reaguoti neatlaidžiai, kerštingai ir aktyviai nesiekdami atkurti ar palaikyti santykių (Peterson ir DeHart, 2014). Konfliktų metu jie paprastai naudoja vengimo taktiką, panieką, gynybiškumą ir kritiką (Peterson ir DeHart, 2014).

Narcistiški asmenys yra linkę būti mažiau atsidavę ir dažniau būna neištikimi (McNulty ir Widman, 2014). Taip pat jie sąmoningai kelia pavydą savo partneriams (Tortoriello ir kt., 2017), o jų meilės stilius dažnai apima apgaulę, nuolatinio neužtikrintumo palaikymą dėl įsipareigojimų ir nepasitenkinimą intymumu (Campbell ir kt., 2002).

Narcizmo raiškai paprastai yra reikalingas kitas asmuo, t. y. narcistiniai žmogaus bruožai atsiskleidžia per santykius su kitais asmenimis. Narcistiškais bruožais pasižymintis asmuo pats negali būti arogantiškas ar išnaudotojas, jam reikia žmogaus, kurį jis niekintų ar išnaudotų. Todėl narcizmas yra laikomas socialiniu reiškiniu (Clifton, 2011), atsiskleidžiančiu santykiuose su kitais ir sukeliančiu sunkumų tų žmonių gyvenime (Kealy ir Ogrodniczuk, 2011). Narcistinis elgesys neegzistuoja izoliuotai, todėl labai svarbu suprasti, kaip šis elgesys veikia kitus žmones, ypač atsižvelgiant į neigiamo elgesio, su kuriuo gali susidurti kiti, spektrą.

Tyrimai rodo, jog narcistiški asmenys susiduria su daugiau santykių problemų ir kad narcizmas neigiamai veikia santykius bei kenkia jų kokybei (Campbell ir kt., 2002), taip pat dažnai turi neigiamų tarpasmeninių pasekmių, įskaitant skausmo ir kančios sukėlimą romantiškiems partneriams, šeimos nariams ir draugams (Miller ir kt., 2007). Asmenys, kurie savo partnerius suvokia kaip narcizus, laiko juos mažiau įsipareigojusiaisiais ir ištikimais nei ne narcizų partneriai, bei apibūdina savo partnerius kaip egocentriškus, apgaulingus, materialistus, linkusius pernelyg kontroliuoti bei manipuliuoti (Brunell ir Campbell, 2011; Campbell ir kt.,

2002). Taip pat yra nustatytas neigiamas ryšys tarp narcistinių partnerio bruožų suvokimo ir pasitenkinimo santykiais bei jų kokybės (Ye ir kt., 2016).

1.4. Depresiškumas ir romantiniai santykiai

Daugelį metų depresija buvo siejama su individualių emocijų, pažinimo ir (arba) biochemijos veiksniais, tačiau jos padariniai žmonių tarpusavio santykiams ir jų kokybei dažnai likdavo antraplaniu veiksniu. Coyne (1976) buvo vienas pirmųjų savo darbuose atkreipęs dėmesį į depresiškų asmenų socialinį pasaulį ir pateikė empirinį pagrindą idėjai, kad depresiški žmonės patiria nemalonius ir sunkius santykius su kitais asmenimis. Atsižvelgiant į tai, vertėtų apžvelgti ankstyvąją depresijos teoriją. Nuo pat psichoanalizės pradžios autoriai labai išsamiai nagrinėjo depresyviųjų asmenybę, aprašydami ją sutrikusių pirminių santykių kontekste (Guntrip, 1969). Jie pabrėžia, kad svarbūs veiksniai yra tiek depresyviųjų emocinis ambivalentiškumas, tiek jų didžiulis meilės, saugumo ir šilumos troškimas, kartu su baime prarasti, kuri gali lemti agresijos slopinimą ir didelį patvirtinimo gavimo poreikį. Svarbiausia, kad šios tradicijos teoretikai pabrėžia depresyviųjų santykių egocentrinį pobūdį. Šie santykiai mažai susiję su tikroju partnerio charakteriu, bet yra sukurti tam, kad patenkintų depresiškojo poreikius (Guntrip, 1969). Taigi, depresiški asmenys gali neaiškiai ir iškreiptai suvokti savo partnerius ir turėti apie juos nerealistinių iliuzijų. Kai santykiuose kyla problemų, gali pasireikšti greitas depresiško partnerio atsitraukimas arba pakaitinio žmogaus turimam partneriui paieška. Be to, depresiją patiriantis asmuo gali nesugebėti atpažinti partnerio asmeninių poreikių ar užjausti jo sunkumų akivaizdoje. Kadangi depresiški asmenys labai priklauso nuo savo partnerių savigarbos, santykių problemos sukelia įvairialypį stresą. Keletas tyrimų parodė, kad depresiją patiriantys asmenys iš tiesų neigiamai sąveikauja su kitais. Juos atstumia nepažįstami žmonės (Coyne, 1976), o jų santykiai linkę būti kupini pykčio ir konfliktų (Kahn ir kt., 1985). Fiske ir Peterson (1991) savo tyrime taip pat kėlė hipotezę, kad depresiškiems žmonės nepasitenkinamas santykiais gali kilti iš dalies dėl jų pačių asmeninio požiūrio į savo romantiškus partnerius ir jų suvokimo. Autoriai teigė, jog yra tikėtina, kad depresiški asmenys bus labiau pikti ir nepatenkinti, tačiau labiau pasiaukojantys ir priklausomi nuo partnerio savo santykiuose nei depresiškumu nepasižymintys žmonės.

1.5. Santykių kokybės, narcizmo ir depresiškumo sąsajos

Santykių kokybė yra sudėtingas daugiamatis konstruktas, atspindintis teigiamus arba neigiamus asmens jausmus apie turimus santykius (Farooqi, 2014). Šis konstruktas apima

įvairius veiksnius, įskaitant savivaizdį, asmenybės bruožus, emocinį intelektą, tarpasmeninius sąveikos modelius ir partnerio palaikymą (Farooqi, 2014). Pagrindiniai santykių kokybės komponentai yra pasitikėjimas, abipusė kontrolė, intymumas ir pasitenkinimas santykiais (Canary ir Cupach, 1988), taip pat bendravimo modeliai ir konfliktų sprendimo strategijos (Farooq ir kt., 2024).

Nagrinėjant narcizmo ir santykių kokybės ryšius svarbu paminėti tai, jog narcizmas yra susijęs su romantiška sėkme trumpalaikiuose kontekstuose, tačiau gali sukelti didelių problemų, tokių, kaip, pavyzdžiui, intensyvus konfliktavimas, ilgalaikio romantinio įsipareigojimo kontekste (Wurst ir kt., 2017). Santykiai su narcistinių bruožų turinčiais asmenimis neretai pasižymi agresija, nuvertinimu ir partnerio kontrole (Day ir kt., 2022), o tai gali aštrinti tarpasmeninius konfliktus ir mažinti pasitenkinimą santykiais. Dalis tyrimų taip pat randa reikšmingus prognostinius ryšius tarp asmenų narcistinių savybių ir jų santykių kokybės komponentų (Casale ir kt., 2020; Peterson ir DeHart, 2014; Wurst ir kt., 2017).

Partnerių depresiškumas taip pat reikšmingai veikia santykių kokybę įvairiais būdais. Tyrimai rodo, kad poros, kurių bent vienas iš partnerių pasižymi depresiškais bruožais, konflikto metu sprendžia problemas mažiau konstruktyviai ir elgiasi labiau destruktiviai (Kahn ir kt., 1985). Konfliktui pasibaigus depresiški asmenys ir jų partneriai dažniau vieni kitus priima kaip priešiškus, linkusius konkuruoti, nepasitikinčius ir atitolusius (Kahn ir kt., 1985). Šie sąveikos modeliai sukuria savaime besitęsiantį ciklą, kuriame depresiškumas tampa ir santykių sunkumų priežastimi ir pasekme.

1.5.1 Konfliktiškumas santykių kokybės kontekste

Konfliktas yra beveik neišvengiama visų santykių dalis, ir romantiniai santykiai nėra išimtis. Romantiniuose santykiuose konfliktams gali būti būdingi žodiniai nesutarimai, šauksmai ir kraštutiniais atvejais, smurtas. Nors šie pavyzdžiai gali būti destruktivūs santykiams, konfliktui taip pat gali būti būdingos konstruktyvios reakcijos, tokios kaip bendradarbiavimas ar atsitraukimas nuo konflikto prieš toliau sprendžiant problemą. Pasak Peterson (1983), konfliktas yra tarpasmeninis procesas, kuris vyksta tada, kai vieno asmens veiksmai trukdo kito veiksmams, taigi iš to galima daryti išvadą, kad bet kokia situacija, kai du ar daugiau žmonių turi nesuderinamus tikslus, o vieno asmens bandymas pasiekti tikslą trukdo kitam asmeniui siekti savojo tikslo, gali būti laikoma konfliktu.

Konflikto ir kitų santykių kintamųjų ryšys buvo tiriamas artimų santykių literatūroje. Be to, yra keletas konfliktų teorijų, kurios bando apibūdinti šiuos santykius,

nagrinėja, kaip poros interpretuoja ir sprendžia konfliktus, bei kaip jos pasirenka konkrečią strategiją tiems konfliktams spręsti.

Remiantis Ruben (1978) sistemų teorija, konfliktas kyla dėl komunikacijos sutrikimo. Konfliktas egzistuoja įvairių santykių kontekste, todėl turėtų būti laikomas normalia santykių dalimi, skatinančia santykio augimą. Kadangi konfliktas yra komunikacijos problemų rezultatas, geriausias būdas porai išspręsti konfliktą yra bendravimas (Ruben, 1978). Remdamiesi sistemų teorija, Christensen ir Shenk (1991) savo tyrime nustatė, kad nepasitenkinimas santuoka dažnai yra susijęs su bendravimo problemomis, o tiksliau – poros, kurios yra nepatenkintos savo santykiais, dažnai pasižymi prastesniais bendravimo įgūdžiais nei poros, kurios savo santykiais yra patenkintos. Porų pasitenkinimas santykiais taip pat gali priklausyti nuo to, kokias konfliktų sprendimo priemones – destruktivias ar konstruktyvias – partneriai renkasi naudoti (Christensen ir Shenk, 1991). Destruktyvių strategijų taikymas, apimantis problemos vengimą, taip pat problemos aptarimą neefektyviais būdais, pavyzdžiui, šaukiant ar dominuojant vienam iš partnerių, gali reikšmingai sumažinti partnerių pasitenkinimą santykiais (Christensen ir Shenk, 1991).

Elgesio teorija daugiausia dėmesio skiria konflikto proceso metu naudojamoms elgesio strategijoms, o ne patiems kognityviniams procesams ir teigia, kad asmens naudojama konflikto sprendimo strategija yra svarbesnė pasitenkinimui santykiais nei išylančių konfliktų dažnumas (Gottman ir Krokoff, 1989). Anot Gottman ir Krokoff (1989), santykių konfliktai gali apimti įvairų elgesį – nuo žodinių nesutarimų iki tylėjimo, vengimo ir fizinio smurto, o susidūrusios su konfliktais poros gali naudoti skirtingas elgesio strategijas, ir ta pati pora gali spręsti vieną konfliktinį klausimą (pvz., finansinius nesutarimus) kitaip nei kitą klausimą (pvz., vaikų auginimo ir auklėjimo ypatumus).

Nors ne visi tyrėjai sutaria dėl konflikto sprendimo strategijų skaičiaus, atrodo, kad šių strategijų aprašymuose yra tam tikrų sutapimų. Ne maža dalis tyrėjų savo darbuose mėgino nustatyti tikslų konfliktų sprendimo strategijų skaičių, dalis jų apsistojo ties trijų ar keturių strategijų riba, tačiau didžioji dalis autorių išskiria penketą konfliktų sprendimo strategijų. Peterson (1983) aprašė penkias strategijas: atsiskyrimą, dominavimą, kompromisą, integracinį susitarimą ir struktūrinį tobulinimą. Atsiskyrimui būdingas „atvėsimo“ (angl. *cooling off*) laikotarpis, kuriuo siekiama kuriam laikui atsitraukti nuo problemos ir grįžti prie jos vėliau. Ši strategija gali būti naudinga, jei poros atsiskyrimui skirtą laiką naudoja problemos sprendimų apmąstymui. Dominavimui būdingas vieno partnerio bandymas įtikinti kitą pasirinkti jo pusę, taigi, vienas partneris yra motyvuojamas savanaudiškumo ir naudojasi galia, kad priverstų kitą nusileisti partnerio norams, užuot bandęs išklausyti abi ginčo puses.

Kompromisą Peterson (1983) apibūdino kaip strategiją, kai poros ieško abiem partneriams priimtino sprendimo. Abu kompromiso ieškantys partneriai turi būti pasirengę šiek tiek nusileisti, kad priimtų sprendimą. Integratyvus susitarimas skiriasi nuo kompromiso, nes partneriai, naudojantys šią strategiją, bando patenkinti abiejų pusių lūkesčius. Ši strategija gali atrodyti kaip idealus būdas spręsti konfliktą, tačiau iš tikrųjų ją gali būti gana sunku įgyvendinti, ypač kai abiejų ginčo pusių nuomonės ar požiūriai yra labai skirtingi. Paskutinioji strategija – struktūrinis tobulinimas – daro įtaką tam, kaip partneriai apskritai elgiasi vienas su kitu. Pavyzdžiui, užuot bandę pasiekti abipusį susitarimą, partneriai gali bandyti naudoti atviresnį bendravimą arba stengtis sukurti artimesnį, intymumu grįstą ryšį.

Lulofs ir Cahn (2000) taip pat pasiūlė penkias konfliktų sprendimo strategijas: vengimą, prisitaikymą, konkurenciją, kompromisą ir bendradarbiavimą. Vadovaujantis vengimo strategija partneriai gali vengti aptarti problemą arba neigti, kad konfliktas egzistuoja. Prisitaikymas apibūdinamas kaip nusileidimas partneriui, kad konfliktas baigtųsi. Konkurencija panaši į dominavimą tuo, kad vienas partneris verčia kitą sutikti su partnerio požiūriu. Kompromiso tikslas – rasti bendrą požiūrį, o bendradarbiavimo, kaip ir integracinių susitarimų, tikslas – patenkinti abiejų partnerių lūkesčius.

Canary ir Cupach (1988) nustatė tik tris pagrindines romantinių partnerių naudojamas konfliktų sprendimo strategijas. Šios strategijos apima vengimą, paskirstymo taktiką ir integracijos taktiką. Integracinei strategijai būdingas bendradarbiavimas ir kooperacija, ji laikoma konstruktyvia ir manoma, kad teigiamai susijusi su pasitenkinimu santykiais bei intymumu. Paskirstymo taktika, priešingai, yra destruktivi ir apima kritiką bei sarkazmo vartojimą, ji taip pat yra susijusi su žemu bendravimo ir pasitenkinimo santykiais lygiu. Galiausiai, vengimo strategijoms būdingas konflikto neigimas ir temų keitimas.

Akivaizdu, kad nesutariama dėl pagrindinių strategijų, naudojamų konfliktams spręsti, skaičiaus, tačiau atrodo, kad tyrėjai sutaria dėl tam tikrų šių strategijų aspektų. Pavyzdžiui, kai kurios strategijos atrodo palankios santykiams, o kitos – destruktivos. Be to, bendravimas yra svarbi daugumos pagrindinių strategijų dalis. Daugeliu atvejų savo santykiais patenkintas ir nepatenkintas poros galima atskirti pagal strategijas, kurias jos pasirenka naudoti susidūrusios su konfliktu. Konfliktas, nesvarbu, ar jis konstruktyvus, ar destruktivus, daro įtaką kitiems santykių aspektams, pavyzdžiui, pasitenkinimui ir bendravimui.

Keletas tyrimų nagrinėjo konfliktų ir (ne)pasitenkinimo santykiais ryšį. Jau minėta, jog Gottman ir Krokoff (1989) nustatė, kad konfliktų sprendimui naudojama strategija yra svarbesnė pasitenkinimui santykiais nei konfliktų dažnumas. Panašiai manė ir Cramer (2004) teigdamas, kad konfliktų strategija yra vienas iš stipriausių pasitenkinimo santykiais

prognozavimo veiksmų. Nors yra įrodymų, kad nepatenkintos poros patiria dažnesnius konfliktus nei patenkintos poros, ryšys tarp strategijos ir pasitenkinimo atrodo daug stipresnis, ypač esant gerai nusistovėjusiems santykiams (Christensen ir Walczynski, 1997).

Yra daug įvairių nuomonių, kaip skirtingos konfliktų strategijos gali daryti įtaką santykių kokybei, taip pat nagrinėjami ir narcizmo bei depresiškumo ryšiai su poros santykių dinamikos elementais, tačiau ne mažiau svarbu būtų aptarti ir tai, kaip skirtingų lyčių atstovai patiria santykių kokybę ir kaip skirtingų lyčių asmenų bruožai siejasi su jų patirtimi.

1.5.2 Santykių kokybės, narcizmo ir depresiškumo išreikštumo skirtumai tarp lyčių

Siekiant suprasti romantinių santykių dinamiką itin svarbu atkreipti dėmesį į partnerių narcizmo, depresiškumo bei santykių kokybės rodiklių skirtumus lyčių kontekste. Lyčių skirtumai šiose srityse gali atspindėti gilesnius asmenybės charakteristikų, emocijų raiškos ir intymių partnerystės funkcionalumo modelius. Tyrimai rodo, kad vyrų ir moterų narcistinių asmenybės bruožų raiška reikšmingai skiriasi: vyrai dažnai pasižymi aukštesniais grandiozinio narcizmo bruožų įverčiais (Green ir kt., 2022; Hussain ir kt., 2023), o moterys dažniau demonstruoja pažeidžiamą narcizmą, kuriam būdingos gynybinės ir emociškai jautrios reakcijos (Green ir kt., 2023; Ryan ir kt., 2025). Tačiau greta tokių duomenų taip pat egzistuoja nuomonė, kad aukštesni vyrų narcistiškumo rodikliai gali iš dalies atspindėti matavimo šališkumą. Tradiciniai narcizmo vertinimai daugiausia dėmesio skiria grandioziniam bruožams, tokiems kaip dominavimas, agresyvumas, kurie labiau atitinka vyriškas socialiai priimtinas elgesio normas (Green ir kt., 2022).

Nagrinėjant depresiškumo raišką tarp lyčių išryškėja bene didžiausi skirtumai. Moterų depresiškumo rodikliai yra nuolat aukštesni nei vyrų įvairiuose kontekstuose (Gomez-Baya ir kt., 2021; C. Liu ir kt., 2023). Svarbu pastebėti tai, kad moterų depresiškumo rodikliai yra jautresni santykių kokybei bei partnerio charakteristikoms, o romantinių santykių kontekste gaunama parama iš partnerio indikuoja stipresnį buferinį poveikį moterims nei vyrams (Baek ir kt., 2021). Tokie tyrimų rezultatai nurodo, kad aukšta santykių kokybė moterims gali turėti itin didelę svarbą, nes tiek palankios santykių aplinkybės, tiek konfliktiška, emocinė distresą kelianti santykių aplinka, gali turėti atitinkamai reikšmingas palankias arba neigiamas pasekmes moterų psichikos sveikatai (Morgan ir kt., 2025). Moterys taip pat pasižymi stipresniu vienišumo atsaku į emocinį nesusietumą romantinių santykių kontekste nei vyrai (Xiao, 2026).

Nagrinėjant santykių kokybę, galima pastebėti, kad moterys, regis, patiria didesnes psichologines investicijas į santykius ir yra labiau pažeidžiamos santykių problemų, o vyrai gali gauti daugiau naudos iš romantiškų santykių psichinės ir fizinės sveikatos požiūriu (Wahring, Simpson ir Van Lange, 2024).

1.6. Tyrimo problema, tikslas ir uždaviniai

Anksčiau aptarta teorinė narcizmo, depresiškumo ir santykių kokybės konstrukto integracija atskleidžia tai, kad, norint suprasti psichikos sveikatą ir asmenų funkcionavimą santykių kontekste, būtina atkreipti dėmesį į individualius žmonių skirtumus (jų narcistinius bruožus ir depresiškumą), jų poroje egzistuojančią santykių dinamiką ir į lytį – ne kaip į atskiras kategorijas, o kaip į giliai tarpusavyje susijusias sistemas, formuojančias žmogaus klestėjimą ir/arba kančią.

Darbo tikslas: Nustatyti ir įvertinti sąsajas tarp romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo ir santykių kokybės bei konfliktiškumo.

Uždaviniai:

1. Nustatyti kaip siejasi narcistiniai bruožai, depresiškumas, pasitenkinimas santykių kokybe bei konfliktiškumas aukštesnių ir žemesnių narcistinių bruožų įverčių grupėse.
2. Palyginti partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo, pasitenkinimo santykių kokybe bei konfliktiškumo rodiklius.
3. Paanalizuoti prognostinius ryšius tarp narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo.
4. Paanalizuoti prognostinius ryšius tarp romantinių partnerių narcistiškumo, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo.

2. TYRIMO METODIKA

2.1. Tiriamieji

Tyrime dalyvavo 96 asmenys, iš kurių 55,21 % ($n = 53$) buvo moterys ir 44,79 % ($n = 43$) buvo vyrai. Peržiūrint respondentų anketas, duomenų analizės metu dalis tyrime dalyvavusių asmenų nebuvo įtraukti į galutinę tyrimo imtį, respondentai buvo pašalinti iš tiriamųjų imties, jei 1) anketos pildymo metu neturėjo romantinių santykių, 2) respondentas buvo tik vienas iš dviejų porai priklausančių asmenų, užpildęs ir pateikęs anketą. Kadangi į tyrimo imtį buvo siekta įtraukti tik romantinių partnerių poras, kurių abu nariai užpildė anketą, galutinę tyrimo dalyvių imtį sudarė 70 asmenų (35 romantinių partnerių poros), iš kurių 50 % ($n = 35$) buvo moterys ir 50 % ($n = 35$) buvo vyrai. Tyrimo dalyvių, patekusių į imtį amžius kito nuo 20 iki 64 metų, jų amžiaus vidurkis – 34,04 ($SD = 11,5$). Tyrimo dalyvių amžiaus ribojimai beveik nebuvo taikyti, vienintelė iškelta sąlyga buvo ta, kad tyrime dalyvaujantys asmenys turėjo būti pilnamečiai (18+ metų amžiaus). Tiriamieji buvo atrinkti vadovaujantis netikimybinės patogiosios atrankos metodu, tyrimo anketą platinant pažįstamų asmenų rate bei tikslinėse apklausų ir anketų dalinimosi bei platinimo platformose internete bei socialinių tinklų grupėse.

Tyrimo dalyvių buvo prašoma nurodyti, kiek laiko trunka jų poros romantiniai santykiai – santykių trukmės vidurkis – 10,34 ($SD = 10,55$). 25,7 % ($n = 18 / 9$ poros) tiriamųjų nurodė, kad jų santykiai trunka trumpiau nei vienerius metus, 74,3 % ($n = 52 / 26$ poros) – jog trunka ilgiau nei vienerius metus. Tiriamųjų taip pat buvo prašoma nurodyti, ar jie šiuo metu gyvena kartu su savo partneriu (-e) – 71,4 % ($n = 50 / 25$ poros) nurodė, jog gyvena kartu su partneriu (-e), 28,6 % ($n = 20 / 10$ porų) – atskirai. 42,9 % ($n = 30 / 15$ poros) tyrimo dalyvių gyvena santuokoje, 54,3 % ($n = 38 / 16$ porų) yra nesusituokę, o 2,9 % ($n = 2 / 1$ pora) nurodė esą susižadėję.

2.2. Tyrimo instrumentai

2.2.1. Patologinio narcizmo klausimynas, trumpoji forma

Tyrimo dalyvių patologiniam (neadaptiviam) narcizmui įvertinti buvo naudojamas **Patologinio narcizmo klausimynas, trumpoji forma** (angl. *Brief - Pathological Narcissism Inventory*, (B-PNI)) (Schoenleber ir kt., 2015). Instrumentą sudaro 28 teiginiai, kurie išsiskaido į 7 subskalės: *nepripažinimo įniršis, išnaudojimo polinkis, didybės fantazijos, savęs iškėlimas aukojantis; priklausoma savivertė, savęs slėpimas, nuvertinimas*, kurios sugrupuoja į dvi dimensijas – *pažeidžiamo ir grandiozinio narcizmo*. Kiekvieną instrumento

teiginį tiriamasis vertina 6 balų Likerto skalėje, kai 0 – „Man visai netinka“, 1 – „Vidutiniškai man netinka“, 2 – „Truputį man netinka“, 3 – „Truputį man tinka“, 4 – „Vidutiniškai man tinka“, 5 – „Labai man tinka“.

Lietuviškoji šio instrumento versija buvo išversta ir paruošta naudoti tyrimų tikslams doc. dr. D. Čekuolienės ir S. Puronienės. Šio instrumento lietuviškosios versijos patikimumo rodikliai – bendrasis skalės Cronbach $\alpha = .905$; Grandioziškumo skalės Cronbach $\alpha = .77$; didybės fantazijos subskalės Cronbach $\alpha = .83$; išnaudojimo polinkio Cronbach $\alpha = .73$; savęs iškėlimo auکوjantis Cronbach $\alpha = .67$. Pažeidžiamumo skalės Cronbach $\alpha = .90$; nuvertinimo Cronbach $\alpha = .75$, savęs slėpimo Cronbach $\alpha = .71$; priklausomos savivertės Cronbach $\alpha = .84$; nepripažinimo įniršio Cronbach $\alpha = .77$ (Lukaševičiūtė, 2021).

Šio tyrimo metu, siekiant patikrinti skalės patikimumą, taip pat buvo skaičiuotas vidinis skalės suderintumas. Tikrinant kiekvienos skalės ir subskalės vidinį suderintumą buvo gautos šios Cronbach alfa reikšmės: bendras skalės įvertis $\alpha = .93$; Grandioziškumo skalės $\alpha = .84$; Didybės fantazijų subskalės $\alpha = .86$; Išnaudojimo polinkio subskalės $\alpha = .76$; Savęs iškėlimo auکوjantis subskalės $\alpha = .63$; Pažeidžiamumo skalės $\alpha = .91$; Nuvertinimo subskalės $\alpha = .73$; Savęs slėpimo subskalės $\alpha = .64$; Priklausomos savivertės subskalės $\alpha = .86$; Nepripažinimo įniršio subskalės $\alpha = .81$.

Siekiant patikrinti skalės validumą, buvo atliekama ir tiriančioji faktorinė analizė. Atliekant faktorinę analizę buvo tikrinama, ar klausimyno autorių originale išskiriamų septynių subskalių teiginiai tinkamai sukrį į septynis atskirus faktorius (pasirenkant norimą faktorių skaičių). Atlikus skaičiavimus buvo gautas: KMO = .803 ($KMO \geq .6$) ir Bartlett's sferiškumo kriterijaus reikšmingumas $p < 0,001$. Taip pat buvo išskirti 7 faktoriai, paaiškinantys 71,99 % duomenų išsibarstymo. Dauguma teiginių sudarė faktorius, savo sudėtimi visiškai atitinkančius originaliame klausimyne nurodomas subskales, tačiau dalies subskalių teiginiai turėjo šiek tiek didesnius ryšius su kitų faktorių, nei su savo originalios subskalės teiginiais.

2.2.2. Paciento sveikatos klausimynas – 9

Tyrimo dalyvių depresiškumui įvertinti buvo naudojamas **Paciento sveikatos klausimynas – 9** (angl. *Patient Health Questionnaire – 9* (PHQ-9)) (Kroenke ir kt., 2001). Instrumentas yra laisvai prieinamas internete ir jį leidžiama naudoti klinikinėje praktikoje bei tyrimų tikslais. Klausimyną sudaro 9 teiginiai, kuriuos respondentas turi įvertinti atsakymą pažymėdamas keturių balų Likerto skalėje, kai 0 – „Visiškai nekamavo“, 1 – „Keletą dienų“, 2 – „Daugiau nei pusė iš visų dienų“, 3 – „Beveik kiekvieną dieną“. Svarbu tai, kad respondentai

pildydami atsakymus, teiginius turi vertinti atsižvelgdami į pastarųjų dviejų savičių savijautą. Jei respondentas pažymi, kad jį kamavo nors viena iš klausimyne išvardintų problemų, jo taip pat yra prašomas įvertinti, kaip pažymėtosios problemos apsunkino jo galimybes vykdyti kasdienę veiklą. Respondentas gali pažymėti vieną iš keturių atsakymo variantų: „Visiškai neapsunkino“, „Šiek tiek apsunkino“, „Labai apsunkino“ ir „Ypač apsunkino“. PHQ-9 suminis įvertis gali svyruoti nuo 0 iki 27.

Kroenke ir kitų (2001) teigimu, testas pasižymi aukštu vidiniu suderintumu. Testo vidinis suderintumas autorių buvo išmatuotas net keliose imtyse, abeiose jų Cronbach $\alpha > .85$. Kroenke ir kitų (2001) tyrime pacientai, kuriems diagnozuota klinikinė depresija, pasižymėjo aukštais PHQ-9 įverčiais, o daugumos pacientų, kuriems nenustatyta klinikinė depresija, PHQ-9 įverčiai buvo mažesni nei 10 balų. Autoriai taip pat išskiria keturias depresiškumo kategorijas, pagal respondentų surinktų balų skaičių: 0-4 balai – minimalus depresiškumas (arba jo nėra); 5-9 balai – lengvas depresiškumas; 10-14 balų – vidutinio lygio depresiškumas; 15-19 – sunkus depresiškumas; 20-27 – labai sunkus depresiškumas.

Šio tyrimo metu buvo naudojama lietuviškoji instrumento versija, kurios vidinis suderintumas taip pat buvo aukštas anksčiau atliktų tyrimų metu: Cronbach $\alpha = .88$ (Plukaitė, 2022), tačiau siekiant patikrinti skalės patikimumą, buvo pakartotinai skaičiuotas vidinis skalės suderintumas: Cronbach $\alpha = .92$.

2.2.3. Suvokiamos santykių kokybės skalė

Tiriamųjų suvokiamai santykių kokybei įvertinti buvo pasitelkta **Suvokiamos santykių kokybės skalė** (angl. *Perceived Relationship Quality Components (PRQC)*) (Fletcher ir kt., 2000). Nusprendus naudoti šį instrumentą tyrimo tikslais buvo gautas autorių leidimas, į lietuvių kalbą instrumentą vertė du nepriklausomi vertėjai. Šis instrumentas susideda iš šešeto skalių, kurios yra skirtos įvertinti: 1) Pasitenkinimą santykiais; 2) Įsipareigojimą santykiams; 3) Intymumą; 4) Pasitikėjimą; 5) Aistrą; 6) Meilę. Kiekvienos skalės teiginiai turi būti įvertinti 7 balų intervale, kaip 1 reiškia „nei trupučio“, o 7 reiškia „visiškai“. Fletcher ir kitų (2000) tyrime buvo nustatytas aukštas instrumento vidinis suderintumas: *pasitenkinimas* Cronbach $\alpha = .87$, *įsipareigojimas* Cronbach $\alpha = .85$, *intymumas* Cronbach $\alpha = .95$, *pasitikėjimas* Cronbach $\alpha = .90$, *aistra* Cronbach $\alpha = .91$ ir *meilė* Cronbach $\alpha = .89$. Vėliau atliktame tyrime (Žiobaitė, 2024) lietuviškosios instrumento versijos subskalių vidinis suderintumas taip pat buvo aukštas: (Cronbach α svyravo nuo .887 iki .946), tačiau šio tyrimo metu buvo atlikti pakartotiniai skalių vidinio suderintumo skaičiavimai. Bendras skalės Cronbach $\alpha = .97$, instrumento skalių

Cronbach α reikšmės: Pasitenkinimo santykiais $\alpha = .86$; Įsipareigojimo $\alpha = .86$; Intymumo $\alpha = .88$; Pasitikėjimo $\alpha = .92$; Aistros $\alpha = .94$; Meilės $\alpha = .90$.

Siekiant patikrinti skalės validumą, buvo atliekama ir tiriančioji faktorinė analizė. Atliekant faktorinę analizę buvo tikrinama, ar klausimyno autorių originale išskiriamų šešių subskalių teiginiai tinkamai sukris į šešis atskirus faktorius (pasirenkant norimą faktorių skaičių). Atlikus skaičiavimus buvo gautas: KMO = .915 ($KMO \geq .6$) ir Bartlett's sferiškumo kriterijaus reikšmingumas $p < 0,001$. Taip pat buvo išskirti 6 faktoriai, paaiškinantys 90,45 % duomenų išsibarstymo. Dauguma teiginių sudarė faktorius, savo sudėtimi atitinkančius originaliame klausimyne nurodomas subskales, tačiau dalies subskalių teiginiai turėjo šiek tiek didesnius ryšius su kitų faktorių, nei su savo originalios subskalės teiginiais, tokius rezultatus galėjo lemti maža tyrimo imtis.

2.2.4. Partnerių konfliktiškumo

Poros santykių konfliktiškumui vertinti buvo naudojama **Partnerių konfliktiškumo skalė** (angl. *Romantic Partner Conflict Scale* (RPCS)) (Zacchilli, 2007). Nusprendus šį instrumentą naudoti tyrimo tikslais buvo susisiepta su instrumento autore ir gautas jos leidimas versti bei naudoti instrumentą. Du nepriklausomi vertėjai vertė visus šio instrumento teiginius (39) į lietuvių kalbą, vertimai tarpusavyje suderinti. Suderinus bendrus lietuvių kalbos teiginius, instrumentas vėl buvo išverstas atgal į originalo kalbą. Atgalinis vertimas nusiųstas autorei Zacchilli peržiūrėti ir patvirtinti. Instrumentą sudaro šešios subskalės: *kompromisų ieškojimo* (14 teiginių) (angl. *Compromise*); *dominavimo* (6 teiginiai) (angl. *Domination*); *konfliktų vengimo* (3 teiginiai) (angl. *Avoidance*); *išsiskyrimo* (5 teiginiai) (angl. *Separation*); *paklusimo* (5 teiginiai) (angl. *Submission*); *sąveikos reaktyvumo* (6 teiginiai) (angl. *Interactional reactivity*); Tiriamųjų yra prašoma kiekvieną skalės teiginį įvertinti 5 balų intervale nuo A - „stipriai sutinku su teiginiu“ iki E – „visiškai nesutinku su teiginiu“. Originaliame tyrime (Zacchilli, 2007) nustatytas aukštas instrumento vidinis suderintumas: *kompromisų ieškojimas* Cronbach $\alpha = .96$, *dominavimas* Cronbach $\alpha = .91$, *konfliktų vengimas* Cronbach $\alpha = .84$, *atsiskyrimas* Cronbach $\alpha = .89$, *paklusimas* Cronbach $\alpha = .88$ ir *sąveikos reaktyvumas* Cronbach $\alpha = .88$.

Lietuviškoji šio instrumento versija taip pat pasižymėjo pakankamai aukštais vidinio suderintumo įverčiais. Bendras skalės Cronbach $\alpha = .76$, skalių vidinio suderintumo įverčiai: *Kompromisų ieškojimo* $\alpha = .96$; *Dominavimo* $\alpha = .86$; *Konfliktų vengimo* $\alpha = .85$; *Išsiskyrimo* $\alpha = .84$; *Paklusimo* $\alpha = .82$; *Sąveikos reaktyvumo* $\alpha = .84$;

Siekiant patikrinti skalės validumą, buvo atliekama ir tiriančioji faktorinė analizė. Atliekant faktorinę analizę buvo tikrinama, ar klausimyno autorės originale išskiriamų šešių subskalių teiginiai tinkamai sukris į šešis atskirus faktorius (pasirenkant norimą faktorių skaičių). Atlikus skaičiavimus buvo gautas: $KMO = .713$ ($KMO \geq .6$) ir Bartlett's sferiškumo kriterijaus reikšmingumas $p < 0,001$. Taip pat buvo išskirti 6 faktoriai, paaiškinantys 69,56 % duomenų išsibarstymo. Visi teiginiai, išskyrus vieną, sudarė faktorius, savo sudėtimi visiškai atitinkančius originaliame klausimyne nurodomas subskales.

2.3. Tyrimo eiga

Prieš sudarant anketą, pirmiausiai buvo susisiepta su dviejų iš keturių tyrime naudojamų instrumentų – „Suvokiamos santykių kokybės skalės“ ir „Partnerių konfliktiškumo klausimyno“ autoriais ir gautas jų leidimas naudoti instrumentus tyrimo tikslais. Taip pat susisiepta su naudotų klausimynų lietuviškų versijų autoriais ir gautas jų leidimas naudoti jų sudarytais ir patvirtintais vertimais. Gavus leidimus, visi tyrime naudojami klausimynai buvo patalpinti „Microsoft Forms“ apklausos formoje, kuri vėliau buvo išsiųsta tyrimo dalyviams. Anketą sudarė 5 dalys. Pirmojoje anketos dalyje buvo pateikti demografiniai ir santykių statusą nustatantys klausimai. Antrojoje anketos dalyje buvo pateikta B-PNI skalė, trečiojoje PHQ-9 klausimyno teiginiai, ketvirtoje dalyje tiriamieji atsakinėjo į „Partnerių konfliktiškumo“ skalės teiginius, o penktoji anketos dalis buvo skirta „Suvokiamos santykių kokybės“ skalės teiginiams.

Su tyrimo dalyviais buvo susisiepta socialinių tinklų pagalba, anketa buvo patalpinta keletose socialinio tinklo „Facebook“ viešųjų grupių, skirtų apklausų platinimui bei santykių temų nagrinėjimui. Visi tiriamieji klausimynus pildė savarankiškai, nuotoliniu būdu. Anketos pradiniam puslapyje tiriamieji buvo supažindinti su tyrimo tikslu ir jiems buvo suteiktos visos anketos pildymui reikalingos instrukcijos. Anketos pabaigoje buvo pateiktas elektroninio pašto adresas, kuriuo, iškilus klausimams, tyrimo dalyviai galėjo susisiekti su tyrimo vykdytoju, taip pat respondentams buvo pateikta svetainės nuoroda, talpinanti įvairių emocinę pagalbą teikiančių linijų kontaktinę informaciją.

2.4. Duomenų analizė

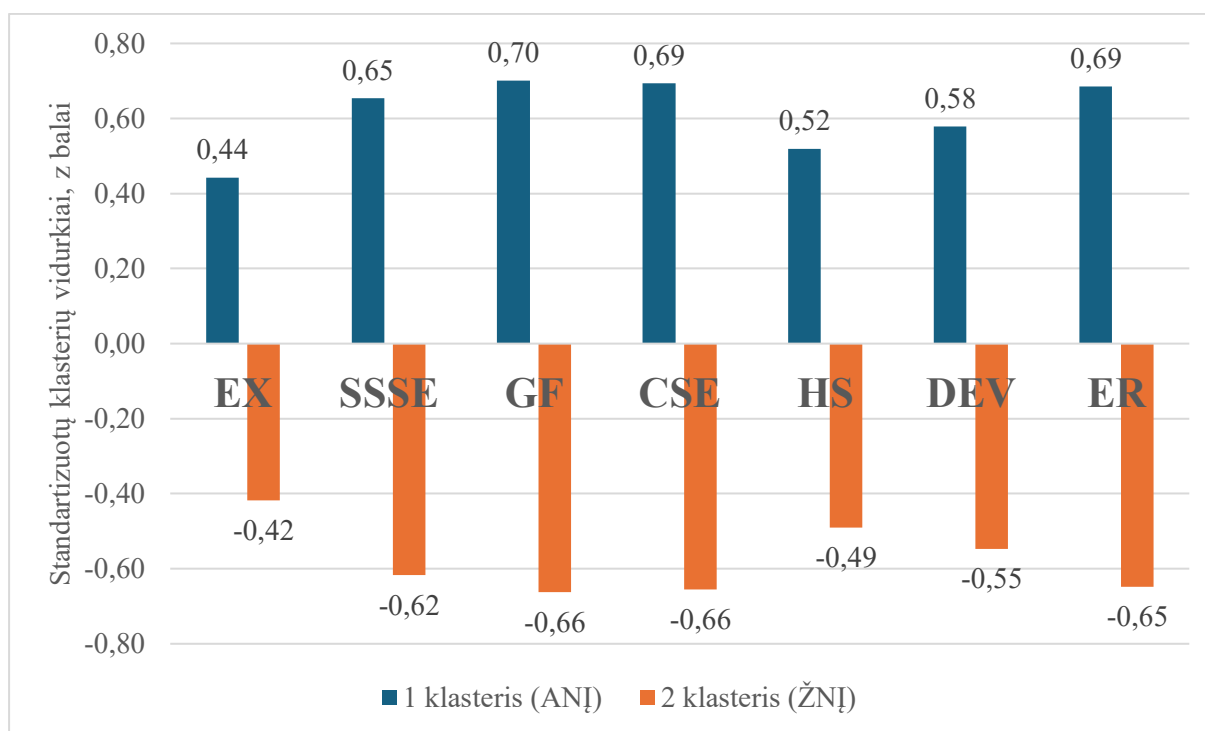
Tyrimo duomenys buvo apdoroti statistine programa IBM SPSS 27 Statistics (angl. *Statistical Package for Social Science*). Šia programa buvo apskaičiuotas tyrime naudotų klausimynų patikimumas vidinio suderintumo tikrinimo būdu (Cronbach α). Klausimyno

konstrukto validumas buvo patikrintas atliekant klausimyną sudarančių konstrukto tiriamąją faktoriinę analizę su *Varimax* sukimu. Prieš imantis tolimesnių skaičiavimų, buvo patikrintas anksčiau aprašytų tyrime naudotų skalių duomenų normalumas. Trejeto iš keturių tyrime naudotų instrumentų Shapiro-Wilk testo reikšmės rodė reikšmingą didžiosios dalies duomenų nuokrypį nuo normalumo ($p < .05$). Dėl to, kad duomenys netenkino normalumo reikalavimų, vėliau atliekant statistinę analizę buvo pasitelkti neparametriniai kriterijai.

Išskiriant tiriamųjų imtį į grupes pagal požymių išreikštumą buvo atlikta k-vidurkių klasterizacija. Atliekant koreliacinę duomenų analizę buvo naudotas Spearman koreliacijos koeficientas. Koreliacijų dydžiai buvo vertinami remiantis Ratner (2009): $0 - \pm .3$ silpnas ryšys, $\pm .3 - \pm .7$ vidutinis ryšys, $\pm .7 - \pm 1$ stiprus ryšys. Siekiant palyginti dviejų nepriklausomų respondentų grupių rezultatus buvo naudotas Mann-Whitney kriterijus. Norint atlikti priklausomų imčių rezultatų palyginimą duomenys buvo perkoduoti ir tuomet buvo pasitelktas Wilcoxon kriterijus. Taip pat buvo atlikta regresinė analizė. Skaičiuojant tiesines regresijas bandyta sudėlioti prognostinius modelius, kurie nepažeistų multikolinearumo rezultatų ($VIF < 4$), dėl mažų imčių analizei pritaikyta 2000 atsitiktinių kartotinių imčių saviranka (angl. *bootstrapping*). Statistinės duomenų analizės rezultatai buvo laikyti statistiškai reikšmingais, jei $p < .05$.

3. REZULTATAI

Šiame skyriuje toliau bus aptariami tyrimo rezultatai, gauti norint išsiaiškinti romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo sąsajas. Bendrosios populiacijos imties duomenys buvo suskaidyti į dvi grupes, atsižvelgiant į narcistinių bruožų išreikštumo lygį – aukštesnių (ANĮ) ir žemesnių (ŽNĮ) narcistinių bruožų įverčių. Siekiant išskirti šias dvi grupes buvo pasitektas k-vidurkių klasterizacijos metodas. Gauti rezultatai parodė, kad aukštesnių ir žemesnių narcistinių bruožų įverčių grupės reikšmingai skyrėsi pagal visų narcistinių bruožų subskalių įverčius (žr. 1 pav.). Šių dviejų grupių skirtumai sąsajos su kitais tirtais konstruktais yra toliau aptariami 1-2 poskyriuose. Minint narcistinių bruožų grupes (įvardinant narcistinį grandioziškumą ir narcistinį pažeidžiamumą), taip pat gali būti vartojama narcizmo dimensijų sąvoka.

1 pav. Vaizduojami klasterinės B-PNI instrumentu surinktų duomenų analizės metu gauti rezultatai. EXP = išnaudojimo polinkis, SSSE = savęs iškėlimas aukojantis, GR = didybės fantazijos, CSE = priklausoma savivertė, HS = savęs slėpimas, DEV = nuvertinimas, ER = nepripažinimo įniršis.

3.1. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo sąsajos aukštesnių ir žemesnių narcistinių bruožų įverčių grupėse

Siekiant išsiaiškinti romantinių partnerių narcizmo bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo sąsajas aukštesnių (toliau ANĮ) ir žemesnių (toliau ŽNĮ) narcistinių bruožų įverčių grupėse buvo taikytos Spearman koreliacijos (žr. 1 lentelė ir 2 lentelė). Norint gauti detalesnius įverčius, buvo atliktos koreliacijos ne vien tarp bendrųjų konstrukto skalių įverčių, bet ir tarp konfliktiškumo bei santykių kokybės subskalių (sąryšiai tarp konstrukto suminio balo ir to paties konstrukto subskalių, kaip ir sąryšiai tarp pačių subskalių įverčių nebus aptariami).

ANĮ grupėje gautos statistiškai reikšmingos vidutinio stiprumo teigiamos sąsajos tarp: bendro santykių kokybės įverčio ir sąveikos reaktyvumo $rs = .42$ ($p < .05$); pasitenkinimo santykiais ir sąveikos reaktyvumo $rs = .42$ ($p < .01$); įsipareigojimo ir sąveikos reaktyvumo $rs = .38$ ($p < .05$); intymumo ir sąveikos reaktyvumo $rs = .38$ ($p < .05$); pasitikėjimo ir sąveikos reaktyvumo $rs = .47$ ($p < .01$); meilės ir sąveikos reaktyvumo $rs = .53$ ($p < .01$). Statistiškai reikšmingos vidutinio stiprumo neigiamos sąsajos buvo rastos tarp: narcistinio pažeidžiamumo ir sąveikos reaktyvumo $rs = -.41$ ($p < .05$); narcistinio pažeidžiamumo ir pasitikėjimo $rs = -.36$ ($p < .05$); bendro santykių kokybės įverčio ir kompromisų ieškojimo $rs = -.61$ ($p < .01$); pasitenkinimo santykiais ir kompromisų ieškojimo $rs = -.60$ ($p < .01$); įsipareigojimo ir kompromisų ieškojimo $rs = -.43$ ($p < .01$); intymumo ir kompromisų ieškojimo $rs = -.60$ ($p < .01$); pasitikėjimo ir kompromisų ieškojimo $rs = -.57$ ($p < .01$); meilės ir kompromisų ieškojimo $rs = -.56$ ($p < .01$); atsiskyrimo ir pasitikėjimo $rs = -.43$ ($p < .05$) (1 lentelė).

1 lentelė. ANĮ grupės koreliacijos tarp klausimynų įverčių

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
1. B-PNI_V																	
2. B-PNI_G	.25	-															
3. PHQ-9	.18	-.16	-														
4. KON_SUM	-.08	.07	-.03	-													
5. PRQC_SUM	-.15	.17	-.05	-.04	-												
6. KON_CP	.25	-.08	.06	.25	-.61**	-											
7. KON_AV	.04	.05	.19	-.41*	.21	-.18	-										
8. KON_IR	-.41*	-.14	-.05	.48**	.42*	-.41*	.11	-									
9. KON_SEP	.12	.23	-.03	.54**	-.25	.09	.30	.06	-								
10. KON_DOM	-.19	-.03	.07	.45**	.18	-.12	.08	.60**	-.02	-							
11. KON_SUB	.07	.09	-.06	.20	.19	-.36*	.36*	.13	.16	-.13	-						
12. PRQC_S	-.17	.07	-.05	.00	.90**	-.60**	.25	.42*	-.23	.18	.20	-					
13. PRQC_C	-.03	.17	.02	-.07	.84**	-.43**	.06	.38*	-.24	.27	.07	.76**	-				
14. PRQC_IN	-.17	.16	.03	-.04	.92**	-.60**	.22	.37*	-.24	.24	.05	.87**	.77**	-			
15. PRQC_T	-.36*	-.19	-.07	-.09	.78**	-.57**	.12	.47**	-.43**	.08	.24	.76**	.61**	.66**	-		
16. PRQC_P	.11	.29	.05	-.08	.65**	-.32	-.06	.12	-.19	.11	.04	.44**	.40*	.55**	.26	-	
17. PRQC_L	-.34	.03	-.22	.01	.82**	-.56**	.03	.53**	-.14	.21	.09	.75**	-.80**	.73**	.75**	.34*	-

Pastaba. * $p < .05$; ** $p < .01$; B-PNI_V – narcistinis pažeidžiamumas; B-PNI_G – narcistinis grandioziškumas; PHQ-9 – depresiškas; KON_SUM – bendras konfliktškumo įvertis; PRQC_SUM – bendras santykių kokybės įvertis; KON_CP – kompromisų ieškojimas; KON_AV – konflikto vengimas; KON_IR – sąveikos reaktyvumas; KON_SEP – atsiskyrimas; KON_DOM – dominavimas; KON_SUB – paklusnumas; PRQC_S – pasitenkinimas santykiais; PRQC_C – įsipareigojimas; PRQC_IN – intymumas; PRQC_T – pasitikėjimas; PRQC_P – aistra; PRQC_L – meilė.

Tokie rezultatai nurodo, kad šioje grupėje didėjant asmens sąveikos reaktyvumui, kartu didėja ir po santykių kokybės pojūtis, įskaitant pasitenkinimą santykiais, įsipareigojimą ir meilę savo partneriui, intymumą ir pasitikėjimo partneriu jausmą. Tačiau taip pat galima matyti, kad, stiprėjant pažeidžiamo narcizmo raiškai, prastėja sąveikų reaktyvumo raiška bei pasitikėjimo partneriu jausmas. Rezultatai taip pat atskleidžia tai, jog kuo stipriau yra išreikštas asmenų polinkis ieškoti kompromiso, tuo silpniau išreikštas yra jų santykių kokybės pojūtis, kartu su pasitenkinimo santykiais, intymumo, įsipareigojimo, pasitikėjimo partneriu ir meilės jam jausmu. Tuo tarpu, kuo labiau yra išreikštas pasitikėjimas partneriu, tuo silpniau išreikštas būna noro atsitraukti nuo partnerio jausmas.

ŽNĮ grupėje gautos statistiškai reikšmingos vidutinio stiprumo teigiamos sąsajos tarp: depresiškumo ir bendro konfliktiškumo įverčio $rs = .35$ ($p < .05$); bendro santykių kokybės įverčio ir sąveikos reaktyvumo $rs = .56$ ($p < .01$); bendro santykių kokybės įverčio ir dominavimo $rs = .49$ ($p < .01$); bendro santykių kokybės įverčio ir paklusimo $rs = .39$ ($p < .05$); konfliktų vengimo ir pasitenkinimo santykiais $rs = .37$ ($p < .05$); konfliktų vengimo ir intymumo $rs = .40$ ($p < .05$); konfliktų vengimo ir pasitikėjimo $rs = .45$ ($p < .01$); konfliktų vengimo ir aistros $rs = .38$ ($p < .05$); konfliktų vengimo ir meilės $rs = .37$ ($p < .05$); sąveikos reaktyvumo ir pasitenkinimo santykiais $rs = .65$ ($p < .01$); sąveikos reaktyvumo ir intymumo $rs = .52$ ($p < .01$); sąveikos reaktyvumo ir pasitikėjimo $rs = .57$ ($p < .01$); sąveikos reaktyvumo ir aistros $rs = .45$ ($p < .01$); sąveikos reaktyvumo ir meilės $rs = .50$ ($p < .01$); dominavimo ir pasitenkinimo santykiais $rs = .49$ ($p < .01$); dominavimo ir intymumo $rs = .40$ ($p < .05$); dominavimo ir pasitikėjimo $rs = .47$ ($p < .01$); paklusnumo ir pasitenkinimo santykiais $rs = .46$ ($p < .01$); paklusnumo ir pasitikėjimo $rs = .36$ ($p < .05$); paklusnumo ir aistros $rs = .43$ ($p < .01$). Statistiškai reikšmingos vidutinio stiprumo neigiamos sąsajos buvo rastos tarp: narcistinio pažeidžiamumo ir bendro konfliktiškumo įverčio $rs = -.35$ ($p < .05$); narcistinio grandioziškumo ir depresiškumo $rs = -.33$ ($p < .05$); kompromisų ieškojimo ir bendro santykių kokybės įverčio $rs = -.64$ ($p < .01$); kompromisų ieškojimo ir pasitenkinimo santykiais $rs = -.66$ ($p < .01$); kompromisų ieškojimo ir įsipareigojimo $rs = -.41$ ($p < .01$); kompromisų ieškojimo ir intymumo $rs = -.63$ ($p < .01$); kompromisų ieškojimo ir pasitikėjimo $rs = -.51$ ($p < .01$); kompromisų ieškojimo ir aistros $rs = -.60$ ($p < .01$); kompromisų ieškojimo ir meilės $rs = -.53$ ($p < .01$) (2 lentelė).

2 lentelė. ŽNĮ grupės koreliacijos tarp klausimynų įverčių.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
1. B-PNI_V																	
2. B-PNI_G	.33	-															
3. PHQ-9	-.07	-.33*	-														
4. KON_SUM	-.35*	-.31	.35*	-													
5. PRQC_SUM	-.17	.05	.00	.02	-												
6. KON_CP	.00	-.23	.09	.34*	-.64**	-											
7. KON_AV	-.27	.22	.09	.14	.40*	-.34*	-										
8. KON_IR	-.06	.09	.04	.45**	.59**	-.49**	.38*	-									
9. KON_SEP	.10	-.06	.21	.29	-.06	.02	-.30	.05	-								
10. KON_DOM	-.24	-.19	.20	.52**	.49**	-.38*	.16	.62**	.06	-							
11. KON_SUB	-.21	.05	-.013	.30	.39*	-.27	.22	.43**	-.19	.23	-						
12. PRQC_S	-.11	.09	-.09	.04	.89**	-.65**	.37*	.65**	-.05	.49**	.46**	-					
13. PRQC_C	-.22	-.16	.05	-.15	.70**	-.41**	.25	.24	-.16	.30	.02	.50**	-				
14. PRQC_IN	-.16	-.01	-.04	-.10	.93**	-.63**	.40*	.52**	-.19	.40*	.32	.85**	.69**	-			
15. PRQC_T	-.07	-.24	-.06	.11	.84**	-.51**	.45**	.57**	.05	.47**	.36*	.77**	.50**	.68**	-		
16. PRQC_P	-.22	.11	.01	-.06	.86**	-.60**	.38*	.45**	-.07	.26	.43**	.64**	.55**	.84**	.63**	-	
17. PRQC_L	-.08	.00	.13	-.04	.83**	-.53**	.37*	.50**	.02	.31	.15	.63**	.75**	.80**	.73**	.75**	-

Pastaba. * $p < .05$; ** $p < .01$; B-PNI_V – narcistinis pažeidžiamumas; B-PNI_G – narcistinis grandioziškumas; PHQ-9 – depresiškumas; KON_SUM – bendras konfliktiškumo įvertis; PRQC_SUM – bendras santykių kokybės įvertis; KON_CP – kompromisų ieškojimas; KON_AV – konflikto vengimas; KON_IR – sąveikos reaktyvumas; KON_SEP – atsiskyrimas; KON_DOM – dominavimas; KON_SUB – paklusnumas; PRQC_S – pasitenkinimas santykiais; PRQC_C – įsipareigojimas; PRQC_IN – intymumas; PRQC_T – pasitikėjimas; PRQC_P – aistra; PRQC_L – meilė.

Šie rezultatai nurodo, kad ŽNĮ grupėje didėjant depresiškumo įverčiams buvo pastebimas ir bendro konfliktiškumo įverčio didėjimas, taip pat galima matyti, kad didėjant santykių kokybės jausmui, taip pat kilo ir sąveikos reaktyvumo, dominavimo ir paklusnumo įverčiai. Konfliktų vengimo, o taip pat ir sąveikos reaktyvumo įverčių kilimo atveju, buvo pastebėtas pasitenkinimo santykiais, intymumo, aistros, meilės ir pasitikėjimo partneriu įverčių kilimas. Dominavimo ir paklusnumo įverčiams didėjant buvo pastebimas pasitenkinimo santykiais ir pasitikėjimo partneriu įverčių kilimas, taip pat didėjant dominavimo įverčiams kilo ir intymumo rodikliai, o didėjant paklusnumo įverčiams taip pat kito ir aistros rodikliai. Kalbant apie narcistinių bruožų sąsajas, buvo pastebėta, kad esant narcistinio pažeidžiamumo įverčių

kilimui, mažėjo tiriamųjų bendri konfliktiškumo įverčiai, tuo tarpu didėjant narcistinio grandioziškumo rodikliams buvo pastebimas depresiškumo įverčių mažėjimas. Kompromisų ieškojimo įverčiams didėjant buvo pastebimas visų santykių kokybės subskalių įverčių, o kartu ir bendro santykių kokybės jausmo rodiklio mažėjimas.

3.2. Romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo įverčių skirtumai porose

Toliau nagrinėjant duomenis buvo pereita prie individualių porų įverčių skirtumų nagrinėjimo. Pirmiausiai, prieš tiriant atskiras poras buvo atlikta Mann – Whitney analizė, tiriant bendrosios imties lyčių skirtumus tarp konstrukty. Statistiškai reikšmingi skirtumai tarp vyrų ir moterų grandiozinio ir pažeidžiamo narcizmo, depresiškumo, bendrųjų konfliktiškumo ir santykių kokybės įverčių nebuvo rasti, tačiau arčiausiai statistinio reikšmingumo ribos priartėjo depresiškumo įverčiai, kurie moterų imtyje buvo didesni (2 priedas).

Tam, kad būtų galima atlikti romantinių partnerių, sudarančių porą, skirtingų konstrukty įverčių palyginimą, pirmiausiai buvo atliktas duomenų perkodavimas. Toliau buvo taikytas Wilcoxon kriterijus ir skaičiuoti poras sudarančių partnerių bendro narcistiškumo įverčių, narcistinio pažeidžiamumo ir grandioziškumo, depresiškumo, bendri santykių kokybės ir konfliktiškumo įverčių skirtumai. Čia taip pat nebuvo rasta statistiškai reikšmingų skirtumų tarp poras sudarančių moterų ir vyrų rezultatų ($p > .05$) (3 priedas).

3.3. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo įverčių prognostiniai ryšiai

Siekiant panagrinėti prognostinius ryšius tarp narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo, buvo pasitelktas daugialypės regresijos metodas. Skirtingi šaltiniai nurodo skirtingus narcizmo dimensijų, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo komponentų prognostinius tarpusavio ryšius, tad šio tyrimo metu buvo ieškoma geriausių modelių, statistiškai reikšmingai paaiškinančių kuo didesnę dispersijos dalį. Atsižvelgiant į subskalių multikolinearumo įverčius ir į statistinį konkrečios instrumento subskalės reikšmingumą modelio rėmuose, dalis kintamųjų būdavo pašalinami iš modelio, jei neatitikdavo mažo multikolinearumo reikalavimų ($VIF < 4$) ir / arba ženkliai pažeisdavo statistinio reikšmingumo rodiklį ($p < .05$). Taip pat dėl mažos imties buvo naudojamas *Bootstrap* metodas.

Pirmiausiai buvo tiriami ryšiai, galintys prognozuoti asmenų depresiškumą. Regresinės analizės rezultatai parodė, kad du nepriklausomi kintamieji statistiškai reikšmingai paaiškino 18,3% depresiškumo dispersijos ($R^2 = .18$; $adjusted R^2 = .16$; $F(2, 67) = 7.48$; $p = .001$). Narcistinės grandiozinės fantazijos stipriausiai statistiškai reikšmingai prognozavo depresiškumą, sudarė neigiamą ryšį $B = -2.02$; $SE = 0.61$; $\beta = -.44$; $t(67) = -3.60$; $p = .002$; 95% CI [-3.19, -.81]. Narcistinis savęs slėpimas taip pat statistiškai reikšmingai, tik teigiamai prognozavo depresiškumą $B = 2.26$; $SE = 0.80$; $\beta = .35$; $t(67) = 2.83$; $p = .011$; 95% CI [0.73, 3.87]. Konfliktiškumas ir santykių kokybės įverčiai neturėjo reikšmingų prognostinių ryšių su depresiškumu (3 lentelė).

3 lentelė. Depresiškumą prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	6.55	[2.65, 10.05]	1.91		3.38	.003
B-PNI_GF	-2.02	[-3.19, -0.81]	.61	-.44	-3.60	.002
B-PNI_HS	2.26	[0.73, 3.87]	.80	.35	2.83	.011

Pastaba. $R^2 = .18$; $adjusted R^2 = .16$; $F(2, 67) = 7.48$; $p = .001$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. B-PNI_GF – narcistiškos grandiozinės fantazijos; B-PNI_HS – narcistinis savęs slėpimas

Toliau buvo analizuojami prognostiniai ryšiai su narcizmu. Regresinės analizės rezultatai parodė, kad du nepriklausomi kintamieji statistiškai reikšmingai paaiškino 17,8% narcistiškumo dispersijos ($R^2 = .18$; $adjusted R^2 = .15$; $F(2, 67) = 7.24$; $p = .001$). Dominavimas, kaip konfliktiškumo dimensija, turėjo stipriausią neigiamą statistiškai reikšmingą prognostinį ryšį narcistiškumui $B = -2.14$; $SE = 0.63$; $\beta = -.51$; $t(67) = -3.80$; $p = .001$; 95% CI [-3.43, -0.94], o sąveikos reaktyvumas, kaip konfliktiškumo dimensija, statistiškai reikšmingai teigiamai prognozavo narcistiškumą $B = 1.20$; $SE = 0.52$; $\beta = .32$; $t(67) = 2.34$; $p = .033$; 95% CI [0.17, 2.24]. Depresiškumas ir santykių kokybės įverčiai neturėjo reikšmingų prognostinių ryšių su narcistiškumu (4 lentelė).

4 lentelė. *Narcistiškumą prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.*

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	73.54	[53.77, 94.97]	10.35		10.48	< .001
KON_IR	1.20	[0.17, 2.24]	0.52	.32	2.34	.033
KON_DOM	-2.14	[-3.43, -0.94]	0.63	-.51	-3.80	.001

Pastaba. $R^2 = .18$; *adjusted* $R^2 = .15$; $F(2, 67) = 7.24$; $p = .001$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. KON_IR – sąveikos reaktyvumas; KON_DOM – dominavimas.

Konfliktiškumą statistiškai reikšmingai prognozavo keturi kintamieji ir tai paaiškino 19,2% narcistiškumo dispersijos ($R^2 = .19$; *adjusted* $R^2 = .14$; $F(4, 65) = 3.87$; $p = .007$). Narcistinė priklausoma savivertė turėjo didžiausią statistiškai reikšmingą teigiamą prognostinį ryšį konfliktiškumui $B = 4.25$; $SE = 1.69$; $\beta = .37$; $t(65) = 2.49$; $p = .024$; 95% CI [0.75, 7.54]. Taip pat teigiamai konfliktiškumą prognozavo depresiškumas $B = 0.65$; $SE = 0.31$; $\beta = .28$; $t(65) = 2.39$; $p = .038$; 95% CI [0.00, 1.20], bet šis prognostinis ryšys nėra tvirtas, nes, nepaisant statistiškai reikšmingos p reikšmės ($p < 0.5$), pasikliautinis *Bootstrap* intervalas apima 0 reikšmę, tad tikėtina, jog šis prognostinis ryšys gali būti nestabilus. Neigiamas prognostinis ryšys egzistavo tarp narcistinio savęs iškėlimo aukojantis ir konfliktiškumo $B = -4.15$; $SE = 1.84$; $\beta = -.28$; $t(65) = -1.98$; $p = .031$; 95% CI [-7.81, -0.64]. Santykių kokybės įverčiai neturėjo reikšmingų prognostinių ryšių su depresiškumu (5 lentelė).

5 lentelė. *Konfliktiškumą prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.*

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	74.73	[60.82, 87.37]	6.65		12.71	< .001
B-PNI_SSSE	-4.15	[-7.81, -0.64]	1.84	-.28	-1.98	.031
B-PNI_CSE	4.25	[0.75, 7.54]	1.69	.37	2.49	.024
B-PNI_HS	-4.84	[-9.62, -0.48]	2.35	-.32	-2.45	.053
PHQ-9	0.65	[0.00, 1.20]	0.31	.28	2.39	.038

Pastaba. $R^2 = .19$; *adjusted* $R^2 = .14$; $F(4, 65) = 3.87$; $p = .007$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. B-PNI_SSSE – narcistinis savęs iškėlimas aukojantis; B-PNI_CSE – narcistinė priklausoma savivertė; B-PNI_HS – narcistinis savęs slėpimas; PHQ-9 – depresiškumas.

Analizuojant santykių kokybės prognostinius ryšius regresinės analizės rezultatai parodė, kad trys nepriklausomi kintamieji statistiškai reikšmingai paaiškino 51,1% santykių kokybės dispersijos ($R^2 = .51$; $adjusted R^2 = 0.49$; $F(3, 66) = 23.01$; $p < .001$). Kompromisų ieškojimas stipriausiai statistiškai reikšmingai neigiamai prognozavo santykių kokybę $B = 0.66$; $SE = 0.21$; $\beta = -.43$; $t(66) = -4.16$; $p = .002$; 95% CI [-1.09, -0.24]. Kiek silpnesnį, tačiau statistiškai reikšmingą teigiamą ryšį su santykių kokybe sudarė sąveikos reaktyvumas $B = 0.96$; $SE = 0.42$; $\beta = .33$; $t(66) = 3.19$; $p = .025$; 95% CI [0.18, 1.80]. Prognostiniai ryšiai tarp depresiškumo / narcistiškumo ir santykių kokybės nebuvo rasti (6 lentelė).

6 lentelė. *Santykių kokybę prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.*

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	108.40	[93.15, 122.50]	7.71		18.37	< .001
KON_CP	-0.66	[-1.09, -0.24]	0.21	-.43	-4.16	.002
KON_IR	0.96	[0.18, 1.80]	0.42	.33	3.19	.025
KON_SEP	-0.84	[-1.64, -0.04]	0.42	-.20	-2.28	.051

Pastaba. $R^2 = .51$; $adjusted R^2 = .49$; $F(3, 66) = 23.01$; $p < .001$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. KON_CP – kompromisų ieškojimas; KON_IR – sąveikos reaktyvumas; KON_SEP – atsiskyrimas.

Šie rezultatai atskleidžia tai, kad prognostiniai ryšiai tarp narcistiškumo, depresiškumo, konfliktiškumo ir santykių kokybės tikrai egzistuoja, todėl toliau būtų svarbu panagrinėti prognostinius šių konstrukto ryšius tarp romantinių partnerių.

3.4. Romantinių partnerių narcistiškumo, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo įverčių prognostiniai ryšiai

Siekiant paanalizuoti prognostinius ryšius tarp romantinių partnerių narcistiškumo, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo, taip pat buvo pasitelktas daugialypės regresijos metodas. Nėra visiškai vieningos nuomonės dėl narcistiškumo, depresiškumo, santykių kokybės ir konfliktiškumo tarpusavio prognostinių ryšių, tad šio tyrimo metu buvo ieškoma geriausių modelių, statistiškai reikšmingai paaiškinančių kuo didesnę dispersijos dalį tarp suminių konstrukto įverčių abiejų partnerių atveju. Atsižvelgiant į skalių multikolinearumo

įverčius ir į statistinį konkretaus konstrukto reikšmingumą modelio rėmuose, dalis kintamųjų būdavo pašalinami iš modelio, jei neatitikdavo mažo multikolinearumo reikalavimų ($VIF < 4$) ir / arba ženkliai pažeisdavo statistinio reikšmingumo rodiklį ($p < .05$). Čia taip pat dėl mažos imties buvo naudojamas *Bootstrap* metodas.

Pirmiausiai buvo nagrinėti moterų depresiškumą prognozuojantys ryšiai. Regresinės analizės rezultatai parodė, kad trys nepriklausomi kintamieji statistiškai reikšmingai paaiškino 43,1% moterų depresiškumo dispersijos ($R^2 = .43$; $adjusted R^2 = .38$; $F(3, 31) = 5.40$; $p < .001$). Stipriausią neigiamą statistiškai reikšmingą prognostinį ryšį su moterų depresiškumu sudarė moterų santykių kokybės įverčiai $B = -0.25$; $SE = 0.07$; $\beta = -.78$; $t(31) = -4.68$; $p = .002$; 95% CI $[-0.32, -0.07]$. Vyrų santykių kokybė taip pat statistiškai reikšmingai prognozavo moterų depresiškumą, tačiau sudarė teigiamą ryšį $B = 0.27$; $SE = 0.10$; $\beta = .60$; $t(31) = 3.52$; $p = .013$; 95% CI $[0.07, 0.46]$. Moterų konfliktiškumas bei narcistiškumas, kaip ir vyrų narcistiškumas, neturėjo reikšmingų prognostinių ryšių su moterų depresiškumu (7 lentelė)

7 lentelė. Moterų depresiškumą prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	-4.69	[-26.63, 12.34]	9.87		-0.52	.632
M_PRQC	-0.25	[-0.32, -0.07]	0.07	-.78	-4.68	.002
V_PRQC	0.27	[0.07, 0.46]	0.10	.60	3.52	.013
V_KON	0.1	[-0.01; 0.29]	0.08	.29	2.00	.056

Pastaba. $R^2 = 0.43$; $adjusted R^2 = 0.38$; $F(3, 31) = 5.40$; $p < .001$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. M_PRQC – moterų santykių kokybė; V_PRQC – vyrų santykių kokybė; V_KON – vyrų konfliktiškumas.

Analizuojant vyrų depresiškumo prognostinius ryšius, nebuvo rastas statistiškai reikšmingas modelis nei su vienu iš kitų konstrukčių. Toks pat rezultatas buvo gautas ir atliekant vyrų narcistiškumo prognostinių ryšių analizę – statistiškai reikšmingas modelis negalėjo būti suformuotas. Tuo tarpu moterų narcistiškumą statistiškai reikšmingai prognozavo vienas kintamasis paaiškinantis 18,9% moterų narcistiškumo dispersijos ($R^2 = .19$; $adjusted R^2 = 0.16$; $F(1, 33) = 7.68$; $p = .009$). Moterų konfliktiškumas vienintelis statistiškai reikšmingai neigiamai prognozavo moterų narcistiškumą $B = -0.61$; $SE = 0.24$; $\beta = -.44$; $t(33) = -2.77$; $p = .023$; 95% CI $[-1.10, -0.14]$. Nei vieno iš partnerių depresiškumas ir santykių kokybė, kaip ir vyrų

konfliktiškumas ar narcistiškumas nesudarė statistiškai reikšmingų prognostinių ryšių su moterų narcistiškumu (8 lentelė).

8 lentelė. *Moterų narcistiškumą prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.*

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	101.72	[72.17, 134.24]	15.55		6.89	< .001
M_KON	-0.61	[-1.10, -0.14]	0.24	-0.44	-2.77	.023

Pastaba. $R^2 = .19$; *adjusted* $R^2 = .16$; $F(1, 33) = 7.68$; $p = .009$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. M_KON – moterų konfliktiškumas.

Tuo tarpu nagrinėjant moterų konfliktiškumo prognostinius ryšius regresinės analizės rezultatai parodė, kad du nepriklausomi kintamieji statistiškai reikšmingai paaiškino 24,8% moterų konfliktiškumo dispersijos ($R^2 = .25$; *adjusted* $R^2 = .20$; $F(2, 32) = 5.28$; $p = .010$). Stipriausią statistiškai reikšmingą neigiamą ryšį su moterų konfliktiškumu turėjo moterų narcistiškumas $B = -0.29$; $SE = 0.11$; $\beta = -.40$; $t(32) = -2.62$; $p = .015$; 95% CI [-0.49, -0.06]. Į modelį taip pat buvo įtrauktas vyrų narcistiškumas, tačiau kiti partnerių įverčiai – depresiškumas, santykių kokybė – neturėjo statistiškai reikšmingų prognostinių ryšių moterų konfliktiškumui ir tinkamų modelių nesudarė (9 lentelė). Vyrų konfliktiškumui prognozuoti sėkmingo statistiškai reikšmingo modelio sukurti taip pat nepavyko.

9 lentelė. *Moterų konfliktiškumą prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.*

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	74.09	[54.40, 92.86]	9.91		7.48	< .001
M_B-PNI	-0.29	[-0.49, -0.06]	0.11	-.40	-2.62	.015
V_B-PNI	0.15	[-0.03, 0.31]	0.08	.25	1.59	.056

Pastaba. $R^2 = .25$; *adjusted* $R^2 = .20$; $F(2, 32) = 5.28$; $p = .010$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. M_B-PNI – moterų narcistiškumas; V_B-PNI – vyrų narcistiškumas.

Analizuojant moterų santykių kokybę prognozuojančius ryšius regresinės analizės rezultatai parodė, kad keturi nepriklausomi kintamieji statistiškai reikšmingai paaiškino 68,8% moterų santykių kokybės dispersijos ($R^2 = .69$; *adjusted* $R^2 = .65$; $F(4, 30) =$

16.52; $p < .010$). Vyrų santykių kokybės įverčiai stipriausiai statistiškai reikšmingai teigiamai prognozavo moterų santykių kokybę $B = 0.90$; $SE = 0.21$; $\beta = .63$; $t(30) = 5.96$; $p < .001$; 95% CI [0.46, 1.28]. Vyrų konfliktiškumas taip pat teigiamai prognozavo moterų santykių kokybę $B = 0.45$; $SE = 0.20$; $\beta = .28$; $t(30) = 2.68$; $p = .027$; 95% CI [0.00, 0.81], tačiau šis prognostinis ryšys nėra tvirtas, nes nepaisant statistiškai reikšmingos p reikšmės ($p < 0.5$), pasikliautinis *Bootstrap* intervalas apima 0 reikšmę, tad tikėtina, jog šis prognostinis ryšys gali būti nestabilus. Statistiškai reikšmingai, tačiau neigiamai, moterų santykių kokybę prognozavo moterų depresiškumas $B = -1.59$; $SE = 0.48$; $\beta = -.51$; $t(30) = -4.87$; $p = .003$; 95% CI [-2.33, -0.29]. Vyrų depresiškumas ir moterų konfliktiškumas bei narcistiškumas statistiškai reikšmingai prie modelio neprisidėjo (10 lentelė).

10 lentelė. *Moterų santykių kokybę prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.*

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	4.38	[-48.37, 59.01]	28.09		0.20	.874
M_PHQ-9	-1.59	[-2.33, -0.29]	0.48	-.51	-4.87	.003
V_PRQC	0.90	[0.46, 1.28]	0.21	.63	5.96	<.001
V_KON	0.45	[0.00, 0.81]	0.20	.28	2.68	.027
V_B-PNI	-0.23	[-0.42, 0.06]	0.12	-.26	-2.77	.053

Pastaba. $R^2 = .69$; *adjusted* $R^2 = .65$; $F(4, 30) = 16.52$; $p < .010$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. M_PHQ-9 – moterų depresiškumas; V_PRQC – vyrų santykių kokybė; V_KON – vyrų konfliktiškumas; V_B-PNI – vyrų narcistiškumas.

Nagrinėjant vyrų santykių kokybę prognozuojančius ryšius regresinės analizės rezultatai parodė, kad trys nepriklausomi kintamieji statistiškai reikšmingai paaiškino 54,2% moterų santykių kokybės dispersijos ($R^2 = .54$; *adjusted* $R^2 = .50$; $F(3, 31) = 12.24$; $p < .010$). Moterų santykių kokybės įverčiai stipriausiai statistiškai reikšmingai teigiamai prognozavo vyrų santykių kokybę $B = 0.54$; $SE = 0.12$; $\beta = .77$; $t(31) = 5.68$; $p < .001$; 95% CI [0.30, 0.77]. Moterų depresiškumas taip pat statistiškai reikšmingai teigiamai prognozavo vyrų santykių kokybę $B = 1.05$; $SE = 0.38$; $\beta = .48$; $t(31) = 3.52$; $p = .007$; 95% CI [0.29, 1.79]. Tuo tarpu vyrų konfliktiškumas statistiškai reikšmingai neigiamai prognozavo vyrų santykių kokybę $B = -0.36$; $SE = 0.14$; $\beta = -.33$; $t(31) = -2.64$; $p = .016$; 95% CI [-0.57, -0.03]. Moterų ir vyrų konfliktiškumas ir vyrų depresiškumas statistiškai reikšmingai neprisidėjo prie vyrų santykių kokybės prognostinio modelio (11 lentelė).

11 lentelė. Vyrų santykių kokybę prognozuojančių elementų daugialypės regresijos analizės rezultatai.

	B_{boot}	95% CI [LL, UL]	SE_{boot}	β	t	p_{boot}
Konstanta	66.96	[26.64, 96.40]	17.81		5.10	.002
M_PHQ-9	1.05	[0.29, 1.79]	0.38	.48	3.52	.007
M_PRQC	0.54	[0.30, 0.77]	0.12	.77	5.68	< .001
V_KON	-0.36	[-0.57, -0.03]	0.14	-.33	-2.64	.016

Pastaba. $R^2 = .54$; *adjusted* $R^2 = .50$; $F(3, 31) = 12.24$; $p < .010$. Rezultatai pagrįsti 2000 *Bootstrap* pavyzdžių, naudojant BCa intervalus. M_PHQ-9 – moterų depresiškumas; M_PRQC – moterų santykių kokybė; V_KON – vyrų konfliktiškumas.

Tokie rezultatai nurodo tai, kad prognostiniai ryšiai tarp romantinių partnerių narcistiškumo, depresiškumo, konfliktiškumo ir santykių kokybės egzistuoja, ir vieno partnerio bruožai, savybės ir elgesio motyvai gali daryti įtaką kito partnerio savijautai, elgsenai ir požiūriui į santykius.

4. REZULTATŲ APITARIMAS

Šiame tiriamojo pobūdžio darbe buvo siekta išsiaiškinti, ar egzistuoja sąsajos tarp romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo, konfliktiškumo ir santykių kokybės. Taip pat buvo siekta išsiaiškinti, ar egzistuoja minėtųjų konstrukto skirtumai tarp lyčių ir tarp porą sudarančių partnerių, o kartu buvo nagrinėti ir galimi konstrukto tarpusavio prognostiniai ryšiai. Tyrimo metu pavyko gauti statistiškai reikšmingų rezultatų, kurie bus aptariami šioje darbo dalyje.

4.1. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo ryšiai aukštesnių ir žemesnių narcistinių bruožų įverčių grupėse

Orientuojantis į tyrimo temą buvo iškeltas pirmasis uždavinys, o siekiant jį įgyvendinti, tiriamieji buvo suskirstyti į dvi kategorijas pagal narcistinių bruožų išreikštumo lygmenį. Vėliau buvo atlikta koreliacinė analizė. Statistinės analizės rezultatai nurodė, kad narcistiniai bruožai gali sietis tik su dalimi tirtų konstrukto ar jų komponentų. Aukštesniais narcizmo bruožų įverčiais pasižyminčioje imtyje tik pažeidžiamas narcizmas siejosi su vienu iš konfliktiškumo konstrukto elementų – sąveikos kontrole – ir tik su vienu santykių kokybės elementu – pasitikėjimu. Tuo tarpu žemesniais narcistinių bruožų įverčiais pasižyminčių asmenų grupėje pažeidžiamas narcizmas siejosi su mažesniu bendru konfliktiškumu, o grandiozinis narcizmas siejosi tik su žemesniais depresiškumo įverčiais. Tokie rezultatai rodo skirtingą jautrumą tarpasmeninių santykių komponentams tarp narcistinių bruožų, o tai atitinka mokslinių tyrimų rezultatus nurodančius, kad pažeidžiamas ir grandiozinis narcizmas pasižymi skirtingais neurobiologiniais ir emociniais pagrindais (Jauk ir Kanske, 2021). Patologinio narcizmo tyrimai atskleidžia tai, kad pažeidžiamas narcizmas yra susijęs su emociniu šaltumu ir socialiniu vengimu. Šie aspektai tiesiogiai pasireiškia kaip mažesnis sąveikos reaktyvumas – asmenys, kuriems būdingas didelis pažeidžiamas narcisizmas, demonstruoja uždarumą ir sumažėjusį jautrumą tarpasmeniniams signalams bei įsitraukimui (Pincus ir kt., 2009). Tyrimai taip pat patvirtina, kad pažeidžiamu narcizmu pasižymintys asmenys, nepaisant to, kad nuolat siekia saugumo ir turi aukštą pasitikėjimo poreikį, sąmoningai taiko elgesio strategijas, kurios tiesiogiai kenkia tarpasmeniniam pasitikėjimui. Pavydo tyrimai rodo, kad pažeidžiamu narcizmu pasižymintys asmenys kartais taiko strateginį pavydo sukėlimą savo partneriams, motyvuodami tokį savo elgesį saugumo siekiu, noru išbandyti savo partnerį, noru atkeršyti arba kompensuoti žemos savivertės jausmą (Tortoriello ir kt., 2017). Tuo tarpu grandiozinio narcizmo ryšys su depresiškumu, pastebėtas būtent žemesniais narcistinių bruožų įverčiais

pasižyminčioje imtyje. Nors tai teoriškai neprieštarauja esamiems tyrimų rezultatams, nurodantiems, kad aukštesni grandiozinio narcizmo įverčiai gali sietis su žemesniu depresiškumu (Papageorgiou ir kt., 2019), įdomu tai, kad toks ryšys pastebėtas tik žemesnių narcizmo bruožų imtyje. Tokį rezultatą galimai galėtų paaiškinti tai, kad tiriamųjų imtyje dauguma asmenų pateko į mažiausio depresiškumo lygmens grupes ir tiriamųjų dalis, pasižyminti bent vidutinio ar aukštesnio lygmens depresiškumu, paprasčiausiai buvo per maža, kad sudarytų tikslesnį narcistinių bruožų ir depresiškumo tarpusavio ryšių vaizdą.

Analizuojant depresiškumą, svarbu paminėti vienintelę kitą šio konstrukto sąsają tyrimo imtyje. Depresiškumas siejosi su aukštesniais konfliktiškumo įverčiais, o tai patvirtina ir kitų tyrimų rezultatus, nurodančius, kad depresiškumu pasižymintys asmenys elgiasi labiau konfliktiškai (Kahn ir kt., 1985). Toks depresiškumo ir konfliktiškumo ryšys gali būti aiškinamas tuo, kad depresiški asmenys konfliktų metu paprastai nebūna pasyvūs, jie dažniausiai išreiškia savo liūdesį ir pyktį partneriui, o savo partnerius suvokia kaip priešiškus, konkurencingus, nepasitikinčius, abejingus, mažiau malonius, mažiau rūpestingus ir mažiau linkusius palaikyti partnerystę, kas formuoja visą jų sąveikos toną (Kahn ir kt., 1985). Taip pat yra žinoma, kad depresiškiems asmenims yra būdingi pykčio ir agresijos protrūkiai (Liu ir Cole, 2021), kurie taip pat gali prisidėti prie didesnės konfliktiškumo raiškos.

Nagrinėjant santykių kokybės ir konfliktiškumo tarpusavio ryšius aukštesniais ir žemesniais narcistiniais bruožais pasižyminčiu asmenų grupėse buvo rasti gana panašūs rezultatai: santykių kokybė ir jos subskalės siejosi su konfliktiškumo subskalėmis, tačiau ne visai taip, kaip buvo galima prognozuoti, remiantis kitų tyrimų rezultatais. Tiriant santykių kokybės ir konfliktiškumo ryšius svarbu suprasti, kad konfliktiškumas kaip konstruktas gali sietis su santykių kokybe labai skirtingai, priklausomai nuo to, apie kokias konflikto metu taikomas elgesio strategijas yra kalbama. Įprasta matyti santykių kokybės ir jos komponentų pozityvius ryšius su konstruktyviomis konflikto strategijomis, tokiomis kaip kompromisų ieškojimas ar abipusis įsitraukimas, ir priešingus – neigiamus – ryšius su destruktiviomis konflikto strategijomis, tokiomis kaip dominavimas, sąveikos reaktyvumas (gynybiškas, agresyvus atsakas) (Farooq ir kt., 2024). Šio tyrimo metu gauti rezultatai yra kiek priešingi – aukštesni santykių kokybės įverčiai siejosi su didesniais sąveikų reaktyvumo (tiek ANĮ, tiek ŽNĮ grupėse), dominavimo, paklusimo ir konfliktų vengimo įverčiais, o didėjant kompromisų ieškojimo įverčiams buvo stebimas santykių kokybės mažėjimas. Toks rezultatų skirtumas verčia kelti klausimus, kas šio tyrimo ribose nulėmė tokius konstrukto ryšius. Visų pirma, verta aptarti kultūrinius skirtumus, kurie atsiliepia ir romantinių partnerių santykių kokybės suvokimui, ir jų konfliktiškumui santykių ribose. Tyrimai, nagrinėjantys kultūrinius skirtumus

pasitenkinimo santykiais ir konfliktų srityse, atskleidžia keletą svarbių momentų. Pasitenkinimo santykiais, o kartu ir santykių kokybės supratimas, reikšmingai skiriasi priklausomai nuo kultūrinio konteksto, kuriame yra vykdomas tyrimas: 1) individualistinėse (Vakarų) kultūrose dažnai yra pabrėžiama asmens autonomija ir vakarietiško stiliaus bendravimo įpročiai (atviras ir detalus bendravimas, nebijant išreikšti savo nuomonę), o kolektyvistinėse kultūrose, kurios yra labiau būdingos Rytų kraštams, pabrėžiama šeimos pritarimo svarba ir noras išlaikyti harmoniją (Grau ir kt., 2025); 2) emocijų reguliacijos normos sukuria iš esmės skirtingus santykių rezultatus, pavyzdžiui, emocijų slopinimas gali būti priimtinas ar net skatinamas kai kuriose Rytų šalyse, tačiau yra laikomas žalingu Vakarų kultūros kontekste (Schouten ir kt., 2020). Šie rezultatai nurodo, kad santykių kokybė ir pasitenkinimas jais, kaip ir konfliktiškumas santykių ribose, negali būti laikomi universaliais rodikliais, tad atliekant įvairius porų tarpasmeninių santykių tyrimus ar kitas intervencijas, yra labai svarbu naudoti į kultūrinį kontekstą atsižvelgiančias, kontekstualizuotas priemones, pripažįstančias, kad tai, kas laikoma efektyviu bendravimu, tinkama emocine raiška ir sėkmingu konfliktų sprendimu, skirtingose kultūrinėse tradicijose reikšmingai skiriasi.

Kitas įtaką tyrimo rezultatams galintis daryti veiksnys – šališkas santykių kokybės ir pasitenkinimo jais vertinimas. Tyrimas rodo, kad žmonės dažnai ne tik perdėtai vertina pasitenkinimą, bet ir apskritai vengia aptarinėti problemas (Hafeez ir kt., 2025). Yra tikėtina, kad asmenys, nurodydami žemą santykių kokybę kartu gali jaustis susimovę vienoje svarbiausių gyvenimo sričių. Tai suvokimas, turintis didžiulį psichologinį krūvį, ir būtų galima įtarti, kad jis skatina žmones iškreipti savo santykių kokybės ir pasitenkinimo jais rezultatus. Taip pat galima apsvarstyti tai, kad kompromisų ieškojimas, kaip konfliktiškumo elementas, gali būti suprantamas ne vien teigiamai – kaip abiems partneriams tinkamo sprendimo radimas, bet ir kaip nuolatinis savo tikrųjų jausmų ir poreikių užgniaužimas, siekiant išlaikyti santykių darną, kuris ilgainiui neigiamai prisideda prie santykių kokybės pojūčio. Ne paslaptis, kad dažnai žmonėms būna sudėtinga kalbėti apie savo rūpesčius, juos atvirai įsivardinti ir pripažinti, tad šie faktoriai taip pat gali būti svarbūs vertinant gautus tyrimo rezultatus.

4.2. Narcistinių bruožų, depresiškumo, santykių kokybės bei konfliktiškumo įverčių skirtumai romantinių partnerių porose

Šio tiriamojo darbo metu buvo bandoma rasti skirtumų tarp skirtingų lyčių asmenų narcistiškumo bruožų, depresiškumo, konfliktiškumo ir santykių kokybės bendrojoje imtyje ir taip siekta išnagrinėti skirtumus tarp konkrečias poras sudarančių partnerių

narcistiškumo, depresiškumo, konfliktiškumo ir santykių kokybės įverčių. Deja, statistiškai reikšmingai skirtumai nebuvo rasti. Tačiau tokie rezultatai, nors iš pirmo žvilgsnio galėtų stebinti, iš tiesų nėra taip smarkiai nutolę nuo kitų tyrimų pateikiamų rezultatų.

Tyrimai apie lyčių skirtumus narcizmo srityje atskleidžia plačias gaunamų rezultatų variacijas. Štai pavyzdžiui Grijalva ir kitų (2015) atlikta metaanalizė parodė, kad vyrai labiau pasižymi narcistiniais bruožais nei moterys, tačiau tai labiau apėmė grandioziniam narcizmui būdingų komponentų raišką, tuo pažeidžiamo narcizmo, kuriam yra būdinga žema savivertė, neurotiškumas ir intravertiškumas, įverčiai tyrimuose iš esmės neparodė jokio lyčių skirtumo (Grijalva ir kt., 2015).

Kalbant apie tyrimus, nagrinėjančius romantinius santykius, lyčių skirtumo aspektas tampa dar labiau miglotu. Nors populiacijos tyrimai dažnai nurodo, kad moterys pasižymi aukštesniais depresiškumo įverčiais nei vyrai, situacija pasikeičia, kai pradedami nagrinėti su santykiais susiję kontekstai. Štai, pavyzdžiui, tyrime, kuriame dalyvavo studijuojantys suaugusieji, nustatyta, kad, vertinant klinikinius kriterijus, santykių streso prognozavimo stiprumas depresijos simptomams statistiškai reikšmingai nesiskyrė vyrų ir moterų imtyse (Aaron ir kt., 2025). Šie rezultatai svarbūs, nes jie parodo, kad nors aprašomasis depresijos lygis tarp lyčių bendrojoje populiacijoje gali skirtis, depresiškumas santykių kontekste praranda reikšmingus skirtumus tarp lyčių.

Tai, kad šio tyrimo metu nebuvo rasti reikšmingi skirtumai tarp lyčių vertinant santykių kokybės ir konfliktiškumo konstruktus, taip pat nėra beprecedentis atvejis. Nors dalyje tyrimų randame rezultatus nurodančius, kad moterys yra potencialiai labiau jautrios santykių kokybės spragoms ir labiau kenčia dėl savo didesnių investicijų į santykių kokybę (Wahring, Simpson ir Lange, 2024), kiti tyrimai nurodo, kad reikšmingi santykių kokybės ir konfliktiškumo skirtumai tarp lyčių nėra randami. Park ir kitų (2023) atliktame tyrime, kuriame ketverius metus buvo stebimas ir analizuojamas jaunavedžių seksualinis ir bendrasis pasitenkinimas santykiais, pagrindinės šių konstrukto sąsajos išlaikė visišką nuoseklumą tarp lyčių. Panašiam tyrime, nagrinėjusiam porų pasitenkinimo indeksą, taip pat nebuvo rasti reikšmingi lyčių skirtumai (Wang ir kt., 2024), o tai leidžia daryti prielaidą, kad tiek vyrai, tiek moterys santykių pasitenkinimo elementus gali vertinti labai panašiai.

Tačiau be abejo nereikėtų pamiršti to, kad šio tyrimo imtis yra maža ir nereprezentatyvi, todėl nereikėtų daryti vienareikšmiškų išvadų apie vyrų ir moterų narcistiškumo, depresiškumo, konfliktiškumo ir santykių kokybės skirtumus nei bendrojoje imtyje, nei romantinių santykių kontekste.

4.3. Narcizmo ir depresiškumo vaidmuo porų romantinių santykių dinamikoje

Tęsiant konstruktų tarpusavio ryšių analizę buvo siekta panagrinėti galimus prognostinius ryšius. Analizuojant bendruosius duomenis buvo pastebėta, kad dalis narcizmo komponentų prognozuoja depresiškumą, tuo tarpu nagrinėjant prognostinius ryšius tarp partnerių, depresiškumą prognozavo tiek moterų, tiek vyrų santykių kokybė. Tikėtina, kad tai dvikryptis ryšys, nes didesnis moterų depresiškumas taip pat prognozavo ir mažesnę moterų santykių kokybę bei didesnę vyrų santykių kokybę. Apkritai, narcizmo ir santykių kokybės kaip depresiją prognozuojančių konstruktų ryšys patvirtina ir kitų tyrimų rezultatus, kuriuose minimas prognostinis narcizmo (Dawood ir Pincus, 2018; Fang ir kt., 2021) ir santykių kokybės (Cramer, 2004) ryšys su depresiškumu. Tačiau įdomu tai, kad šio tyrimo aukštesni vyrų rezultatai prognozavo ir aukštesnius moterų depresiškumo įverčius. Panašius rezultatus atskleidžiančių tyrimų rasti nepavyko, nes paprastai partnerių santykių kokybė prognozuoja mažesnę kito partnerio depresiškumą (Cramer, 2004), tad lieka atviras klausimas, ar tokie rezultatai tėra mažos imties paklaidos reiškiny, ar visgi egzistuoja tam tikri neįprasti ryšiai, galimai nurodantys moterų užsisklendimą ir savo kančios neatskleidimą partneriui, o gal priešingai, nurodo vyrų partnerių aplaidumą ir moterų sunkumų neįžvelgimą? Tokioms prielaidoms patikrinti reikėtų atlikti papildomų tyrimų.

Narcizmą tiek bendrojoje imtyje, tiek tiriant partnerių tarpusavio ryšius prognozavo tik konfliktiškumas ir jo komponentai. Tokius rezultatus galima paaiškinti labiau kaip dvikrypčio prognostinio ryšio tarp narcizmo ir konfliktiškumo egzistavimą, nes nagrinėjant konfliktiškumą prognozuojančius ryšius taip pat buvo pastebėta, jog tiek bendrojoje imtyje, tiek porų santykių kontekste, narcizmas stipriausiai prognozavo konfliktiškumą. Šie rezultatai patvirtina ir kitų tyrimų radinius. Wu ir Yang (2025) paauglių romantiškų santykių tyrime nustatyta, kad neadaptyvūs narcistiniai potipiai dažnai prognozuoja destruktivias konfliktines reakcijas santykių kontekste. Konfliktiškumas taip pat gali būti prognozuojamas priklausomai nuo to, kaip narcistiniais bruožais pasižymintys asmenys apdoroja informaciją, susijusią su tarpasmeninių santykių kontekste iškylančia įtampa (Ryan ir kt., 2025).

Toliau analizuojant konfliktiškumą prognozuojančius konstruktus, svarbu paminėti depresiškumo prognostinį ryšį konfliktiškumui bendrojoje imtyje. Tokie rezultatai atitinka ir kitų tyrimų išvadas, kad depresiškumas nuosekliai prognozuoja padidėjusį konfliktiškumą romantiniuose santykiuose, įskaitant kritišką, priešišką ir atstumiantį elgesį partnerių atžvilgiu (Kim ir kt., 2024). Konfliktiškumą prognozuojantis depresiškumo ryšys egzistuoja ne tik romantinių santykių kontekste. Tyrėjai nustatė, kad depresiškumas

reikšmingai prognozuoja konfliktiškumą ir draugysčių kontekste, ypač vyrų atveju (Fadli ir kt., 2025).

Santykių kokybę bendrojoje imtyje prognozavo konfliktiškumo komponentai, čia atsikartojo ir anksčiau aptartų sąsajų situacija – kompromisų ieškojimas neigiamai prognozavo santykių kokybę, kol sąveikų reaktyvumas su santykių kokybe turėjo teigiamą prognostinį ryšį. Kaip jau buvo aptarta, tokius rezultatus galėjo lemti galimas respondentų šališkumas, norint savo santykių kokybę pateikti kaip geresnę. Tačiau nagrinėjant romantinių partnerių tarpusavio prognostinius ryšius, be anksčiau aptartų rezultatų, aukštesnę moterų santykių kokybę dar prognozavo aukštesnė vyrų santykių kokybė, tikėtina, kai tai dvikryptis ryšys, nes moterų santykių kokybė taip pat prognozavo ir vyrų santykių kokybę, tačiau aukštesnę vyrų santykių kokybę dar prognozavo žemesni vyrų konfliktiškumo įverčiai. Tokie rezultatai fundamentaliai neprieštarauja platesnio tyrimų lauko atradimams, tačiau lygiai taip pat ir ne pilnai juos patvirtina. Dauguma skirtingus porų santykių ypatumus nagrinėjančių tyrimų daro išvadą, kad tai, ar vyrų ir moterų santykių kokybė teigiamai prognozuoja viena kitą, paprastai labiau priklauso nuo kitų santykių elementų. Pavyzdžiui, Ye ir kitų (2016) tyrimas atskleidė, kad narcisizmas neigiamai prognozavo tiek paties asmens, tiek jo partnerio santykių kokybę ir pasitenkinimą jais, kas tarsi parodo, jog partnerių santykių kokybė gali turėti prognostinius tarpusavio ryšius, bet jie nebūtinai veikia tiesiogiai. Lavner ir kitų (2016) tyrimas taip pat nurodo, kad vyrų ir moterų santykių kokybės įverčiai negali vienodai ar abipusiai prognozuoti kito partnerio pasitenkinimo santykių kokybe ilgalaikėje perspektyvoje. Tokie šio tyrimo rezultatų skirtumai vėlgi verčia prisiminti šio tyrimo imties sudarytus ribotumus ir galimą partnerių atsakymų šališkumą.

4.4. Tyrimo ribotumai ir rekomendacijos

Vienu iš esminių šio tiriamojo darbo ribotumų būtina įvardinti itin nedidelę tiriamųjų imtį. Didelių sunkumų tinkamos respondentų bazės surinkimui sudarė išsikelta sąlyga tirti tik romantiniuose santykiuose esančias poras, taip, kad apklausą užpildytu abu porą sudarantys partneriai. Ne maža dalis respondentų nepildė apklausos iš anksto teigdami, kad jų partneris (-ė) nepildys anketos, kita dalis žmonių, nors ir užpildė apklausą, taip ir liko vieninteliais savo porą reprezentuojančiais respondentais. Siekiant išvengti panašių problemų, ateityje tyrimą būtų galima mėginti atlikti kontaktiniu būdu, galbūt netgi kombinuojant kiekybinio ir kokybinio tyrimo metodikas, ir greta apklausos pildymo skirti laiko atlikti ir interviu su kiekvienu respondentu. Tai, tikėtina, ne tik padėtų sukontroliuoti respondentų

įtrauktumą į tyrimo eigą, bet ir suteiktų gilesnių įžvalgų apie tyrimo dalyvių romantinių santykių dinamiką bei leistų atskleisti ir patyrinti gilesnes santykių detales, sudarančias platesnį santykių dinamikos ir problematiškumo paveikslą. Tikėtina ribotumu galima laikyti ir tai, kad tyrimo dalyviai pildydami klausimynus turėjo galimybę įvertinti daugiau ar mažiau vien savo elgesį ir požiūrį į santykius, tačiau neturėjo galimybės įvertinti partnerio elgesio motyvų ir išreikšti savo nuomonės apie tai, kaip partnerio elgesys verčia juos jaustis santykių kontekste ir kiek tai daro įtaką jų santykių sėkmei. Taip pat vertėtų apsvarstyti pakartotinį tos pačios tiriamųjų imties apklausos vykdymą po neilgo laiko tarpo, nes tai galimai padidintų tiriamųjų pateikiamų atsakymų objektyvumą. Santykiai yra labai kintantis žmonių gyvenimo elementas, kiekvieną dieną gali įvykti reikšmingas konfliktas ar priešingai, maloni patirtis, kuri gali daryti didelę momentinę įtaką tyrimo metu gaunamiems rezultatams. Tad pakartotinis tyrimas leistų sumažinti konkrečios dienos ar situacijos aplinkybių įtaką respondentų atsakymams. Taip pat derėtų apsvarstyti kitokių tyrimo metodų taikymą. Surinkus didelę reprezentatyvią imtį būtų galima atlikti Actor-Partner priklausomybės modelį (angl. *Actor-Partner Interdependence Model*) dar žinomą kaip APIM. Šis statistinis modelis neretai yra naudojamas tiriant diadų, kurių nariai (romantinių partneriai, draugai, tėvai-vaikai) daro tarpusavio įtaką vieni kitiems. Šis modelis vienu metu leidžia įvertinti, kaip paties asmens ir jo partnerio įverčiai prognozuoja gaunamą rezultatą. Tikėtina, kad šio statistinio modelio pasitelkimas leistų gauti reikšmingesnius ir informatyvesnius rezultatus.

IŠVADOS

1. Aukštesnių narcistinių bruožų įverčių grupėje pažeidžiamas narcizmas neigiamai siejosi su sąveikų reaktyvumu bei pasitikėjimu. Žemesnių narcistinių bruožų įverčių grupėje pažeidžiamas narcizmas neigiamai siejosi su bendru konfliktiškumu, grandiozinis narcizmas siejosi su mažesniu depresiškumu, o depresiškumas siejosi su didesniu bendru konfliktiškumu. Abiejų grupių kontekste santykių kokybės komponentai glaudžiai siejosi su įvairiais konfliktiškumo elementais.
2. Romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiškumo, pasitenkinimo santykių kokybe ir konfliktiškumo rodikliai nesiskyrė.
3. Nustatyta, kad depresiškumą prognozuoja savęs slėpimas ir grandiozinės fantazijos, narcizmą prognozuoja sąveikų reaktyvumas ir dominavimas, konfliktiškumą prognozuoja savęs iškėlimas aukojantis, priklausoma savivertė ir depresiškumas, o santykių kokybę prognozuoja kompromisų ieškojimas ir sąveikų reaktyvumas.
4. Nustatyta, kad moterų depresiškumą prognozuoja moterų ir vyrų santykių kokybė, moterų narcistiškumą prognozuoja konfliktiškumas, moterų konfliktiškumą prognozuoja moterų narcizmas, moterų santykių kokybę prognozuoja moterų depresiškumas ir vyrų santykių kokybė bei konfliktiškumas, vyrų santykių kokybę prognozuoja moterų depresiškumas ir santykių kokybė bei vyrų konfliktiškumas.

LITERATŪRA

- Aaron, S., Esplin, C. R., Lange, A., Fincham, F. D., & Braithwaite, S. R. (2025). Depression and Relationship Satisfaction Among Emerging Adults. *The Family Journal*, 10664807251346976. <https://doi.org/10.1177/10664807251346976>
- Baek, J., Youm, Y., & Kim, H. C. (2021). Gender differences in the longitudinal association between husbands' and wives' depressive symptoms among Korean older adults: The moderating effects of the spousal relationship. *Quality of Life Research*, 30(12), 3535–3546. <https://doi.org/10.1007/s11136-021-02894-2>
- Byrne, J. S., & O'Brien, E. J. (2014). Interpersonal views of narcissism and authentic high self-esteem: It is not all about you. *Psychological Reports*, 115(1), 243–260. <https://doi.org/10.2466/21.09.PR0.115c15z9>
- Brown, R. P., & Zeigler-Hill, V. (2004). Narcissism and the non-equivalence of self-esteem measures: A matter of dominance? *Journal of Research in Personality*, 38(6), 585–592. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2003.11.002>
- Brunell, A. B., & Campbell, W. K. (2011). Narcissism and Romantic Relationships: Understanding the Paradox. W. K. Campbell & J. D. Miller (Sud.), *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder* (1-asis leid., p. 344–350). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781118093108.ch30>
- Bushman, B. J., & Thomaes, S. (2011). When the narcissistic ego deflates, narcissistic aggression inflates. *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (p. 319–329). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781118093108>
- Cain, N. M., Pincus, A. L., & Ansell, E. B. (2008). Narcissism at the crossroads: Phenotypic description of pathological narcissism across clinical theory, social/personality psychology, and psychiatric diagnosis. *Clinical Psychology Review*, 28(4), 638–656. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2007.09.006>
- Campbell, W. K. (1999). Narcissism and romantic attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1254–1270. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1254>
- Campbell, W. K., Foster, C. A., & Finkel, E. J. (2002). Does self-love lead to love for others? A story of narcissistic game playing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(2), 340–354. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.2.340>
- Campbell, W. K., Reeder, G. D., Sedikides, C., & Elliot, A. J. (2000). Narcissism and comparative self-enhancement strategies. *Journal of Research in Personality*, 34(3), 329–347. <https://doi.org/10.1006/jrpe.2000.2282>
- Canary, D. J., & Cupach, W. R. (1988). Relational and Episodic Characteristics Associated with Conflict Tactics. *Journal of Social and Personal Relationships*, 5(3), 305–325. <https://doi.org/10.1177/0265407588053003>

- Casale, S., Fioravanti, G., Baldi, V., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2020). Narcissism, perfectionistic self-presentation, and relationship satisfaction from a dyadic perspective. *Self and Identity*, 19(8), 948–966. <https://doi.org/10.1080/15298868.2019.1707272>
- Christensen, A., & Shenk, J. L. (1991). Communication, conflict, and psychological distance in nondistressed, clinic, and divorcing couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59(3), 458–463. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.59.3.458>
- Christensen, A., & Walczynski, P. T. (1997). Conflict and satisfaction in couples. *Satisfaction in close relationships* (p. 249–274). The Guilford Press.
- Clifton, A. (2011). Narcissism and social networks. *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (p. 360–370). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781118093108>
- Coyne, J. C. (1976). Depression and the response of others. *Journal of Abnormal Psychology*, 85(2), 186–193. <https://doi.org/10.1037/0021-843X.85.2.186>
- Cramer, D. (2004). Emotional Support, Conflict, Depression, and Relationship Satisfaction in a Romantic Partner. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 138(6), 532–542. <https://doi.org/10.3200/JRLP.138.6.532-542>
- Day, N. J. S., Townsend, M. L., & Grenyer, B. F. S. (2022). Pathological narcissism: An analysis of interpersonal dysfunction within intimate relationships. *Personality and Mental Health*, 16(3), 204–216. <https://doi.org/10.1002/pmh.1532>
- Dawood, S., & Pincus, A. L. (2018). Pathological narcissism and the severity, variability, and instability of depressive symptoms. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 9(2), 144–154. <https://doi.org/10.1037/per0000239>
- Ellis, H. (1898) Auto-eroticism: a psychological study. *Alienist and Neurologist*, 19: 260–99.
- Fadli, F., Moberly, N. J., & Psychogiou, L. (2025). The Independent Associations of Attachment Representations to Parents and Depressive Symptoms with Friendships and Romantic Relationships in Young Adults. *Journal of Adult Development*, 32(3), 261–275. <https://doi.org/10.1007/s10804-024-09491-w>
- Fang, Y., Niu, Y., & Dong, Y. (2021). Exploring the relationship between narcissism and depression: The mediating roles of perceived social support and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 173, 110604. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110604>
- Farooq, Z., Akhtar, N., & Zacchilli, T. (2024). Validation of Romantic Partner Conflict Scale (RPCS) in Pakistani Married Couples: Establishing Measurement Invariance. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 18(1), Article 1. <https://doi.org/10.5964/ijpr.12555>
- Farooqi, S. R. (2014). The Construct of Relationship Quality. *Journal of Relationships Research*, 5, e2. <https://doi.org/10.1017/jrr.2014.2>

- Fiske, V., & Peterson, C. (1991). Love and Depression: The Nature of Depressive Romantic Relationships. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 10(1), 75–90. <https://doi.org/10.1521/jscp.1991.10.1.75>
- Fletcher, G. J. O., Simpson, J. A., & Thomas, G. (2000). *The Measurement of Perceived Relationship Quality Components: A Confirmatory Factor Analytic Approach*. <https://doi.org/10.1177/0146167200265007>
- Freud, S. (1914) On narcissism. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud* (vol 14) (ed J Strachey): 67–102. Hogarth Press.
- Gabbard, G. O. (2009). Transference and Countertransference: Developments in the Treatment of Narcissistic Personality Disorder. *Psychiatric Annals*, 39(3), 129–136. <https://doi.org/10.3928/00485713-20090301-03>
- Gomez-Baya, D., Babić Čikeš, A., Hirnstein, M., Kurtović, A., Vrdoljak, G., & Wiium, N. (2021). Positive Youth Development and Depression: An Examination of Gender Differences in Croatia and Spain. *Frontiers in Psychology*, 12, 689354. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.689354>
- Gottman, J. M., & Krokoff, L. J. (1989). Marital interaction and satisfaction: A longitudinal view. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(1), 47–52. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.57.1.47>
- Grau, I., Miketta, L., Ebbeler, C., & Banse, R. (2025). *Do Responsibility Attributions Mediate the Relationship Between Narcissism and Unforgiveness in Intimate Relationships?* <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/00220221251323216>
- Green, A., MacLean, R., & Charles, K. (2022). Female Narcissism: Assessment, Aetiology, and Behavioural Manifestations. *Psychological Reports*, 125(6), 2833–2864. <https://doi.org/10.1177/00332941211027322>
- Green, A., MacLean, R., & Charles, K. (2023). Clinician perception of pathological narcissism in females: A vignette-based study. *Frontiers in Psychology*, 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1090746>
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., & Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261–310. <https://doi.org/10.1037/a0038231>
- Guntrip, H. (1969). *Schizoid phenomena, object relations and the self*. New York: International Universities Press.
- Hafeez, H. T., Loona, M. I., & Nawaz, A. (2025). *Effect of Communication Patterns and Emotional Distress on Relationship Dissatisfaction Among Married Individuals*. <https://doi.org/https://doi.org/10.33824/PJPR.2025.40.1.09>
- Horney, K. (1939) *New Ways in Psychoanalysis*. Horton.
- Hussain, A., Khan, H., Ajaml, I., & Akhtar, Y. (2023). Relationship of Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy Personality Traits with Social Media Addiction among Adults: Gender and Marital Status are in Focus. *Journal of Social Sciences Review*, 3(2), 1012–1021. <https://doi.org/10.54183/jssr.v3i2.334>

- Ye, S., Lam, Z. K. W., Ma, Z., & Ng, T. K. (2016). Differential relations of narcissism and self-esteem to romantic relationships: The mediating role of perception discrepancy. *Asian Journal of Social Psychology*, 19(4), 374–384. <https://doi.org/10.1111/ajsp.12160>
- Jacoby, M. (2016). *Individuation and narcissism: The psychology of self in Jung and Kohut. Taylor & Francis.*
- Jauk, E., & Kanske, P. (2021). Can neuroscience help to understand narcissism? A systematic review of an emerging field. *Personality Neuroscience*, 4, e3. <https://doi.org/10.1017/pen.2021.1>
- Kahn, J., Coyne, J. C., & Margolin, G. (1985). Depression and Marital Disagreement: The Social Construction of Despair. *Journal of Social and Personal Relationships*, 2(4), 447–461. <https://doi.org/10.1177/0265407585024005>
- Kealy, D., & Ogrodniczuk, J. S. (2011). Narcissistic interpersonal problems in clinical practice. *Harvard Review of Psychiatry*, 19(6), 290–301. <https://doi.org/10.3109/10673229.2011.632604>
- Keller, P. S., Blincoe, S., Gilbert, L. R., Dewall, C. N., Haak, E. A., & Widiger, T. (2014). Narcissism in Romantic Relationships: A Dyadic Perspective. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 33(1), 25–50. <https://doi.org/10.1521/jscp.2014.33.1.25>
- Kernberg, O. F. (1998). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical background and diagnostic classification. In E. F. Ronningstam (Ed.), *Disorders of narcissism: Diagnostic, clinical, and empirical implications* (pp. 29–51). Washington, DC: American Psychiatric Press.
- Kernberg, O. F. (2007). The Almost Untreatable Narcissistic Patient. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 55(2), 503–539. <https://doi.org/10.1177/00030651070550020701>
- Kim, A. J., Sherry, S. B., Mackinnon, S. P., Lee-Baggley, D., Wang, G. A., Stewart, S. H., Antony, M. M., & Hahn, C. (2024). When love hurts: Testing the stress generation hypothesis between depressive symptoms, conflict behaviors, and breakup rumination in romantic couples. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 43(2), 180–206. <https://doi.org/10.1521/jscp.2024.43.2.180>
- Kohut, H. (1977). *The restoration of the self.* New York: International Universities Press.
- Kohut, H. (2013). *The analysis of the self: A systematic approach to the psychoanalytic treatment of narcissistic personality disorders.* University of Chicago Press.
- Krizan, Z., & Johar, O. (2012). Envy divides the two faces of narcissism. *Journal of Personality*, 80(5), 1415–1451. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2012.00767.x>
- Kroenke, K., Spitzer, R. L., & Williams, J. B. W. (2001). The PHQ-9. *Journal of General Internal Medicine*, 16(9), 606–613. <https://doi.org/10.1046/j.1525-1497.2001.016009606.x>
- Lavner, J. A., Lamkin, J., Miller, J. D., Campbell, W. K., & Karney, B. R. (2016). Narcissism and newlywed marriage: Partner characteristics and marital trajectories. *Personality*

- Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 7(2), 169–179.
<https://doi.org/10.1037/per0000137>
- Lyons, M., Evans, K., & Helle, S. (2019). Do “Dark” Personality Features Buffer Against Adversity? The Associations Between Cumulative Life Stress, the Dark Triad, and Mental Distress. *Sage Open*, 9(1), 2158244018822383.
<https://doi.org/10.1177/2158244018822383>
- Liu, C., Zhang, J., Chen, M., An, P., Xiang, J., Yu, R., Zeng, S., Wei, S., Deng, B., Liu, Z., Jiang, C., Shi, J., Wu, K., & Dong, W. (2023). Gender Differences in Psychological Symptoms and Quality of Life in Patients with Inflammatory Bowel Disease in China: A Multicenter Study. *Journal of Clinical Medicine*, 12(5), 1791.
<https://doi.org/10.3390/jcm12051791>
- Liu, Q., & Cole, D. A. (2021). Aggressive outbursts among adults with major depressive disorder: Results from the Collaborative Psychiatric Epidemiological Surveys. *Journal of Psychiatric Research*, 135, 325–331.
<https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2021.01.040>
- Lukaševičiūtė, A. (2021). *Suaugusiųjų depresijos, mentalizacijos ir narcistinių bruožų sąsajos*. <https://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:193206175/datastreams/MAIN/content>
- Lukowitsky, M. R., Roberts, N. R., Lehner, A. N., Pincus, A. L., & Conroy, D. E. (2007, May). *Differentiating forms of narcissism by achievement-related motives and interpersonal problems*. Paper presented at the annual meeting of the Society for Interpersonal Theory and Research, Madison, WI.
- Lulofs, R. S., & Cahn, D. D. (2000). *Conflict: From theory to action (2nd ed.)*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- McNulty, J. K., & Widman, L. (2014). Sexual Narcissism and Infidelity in Early Marriage. *Archives of sexual behavior*, 43(7), 1315–1325. <https://doi.org/10.1007/s10508-014-0282-6>
- McWilliams, N. (2014). Psichoanalitinė Diagnostika. Asmenybės struktūros samprata klinikiniam procesui. *Vilnius: Vaistų Žinios*.
- Ménard, K. S., & Pincus, A. L. (2012). Predicting overt and cyber stalking perpetration by male and female college students. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(11), 2183–2207.
<https://doi.org/10.1177/0886260511432144>
- Miller, J. D., & Campbell, W. K. (2008). Comparing Clinical and Social-Personality Conceptualizations of Narcissism. *Journal of Personality*, 76(3), 449–476.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2008.00492.x>
- Miller, J. D., Campbell, W. K., & Pincus, P. A. (2007). Narcissistic personality disorder: Relations with distress and functional impairment. *Comprehensive Psychiatry*, 48(2), 170–177. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2006.10.003>

- Morf, C. C., & Rhodewalt, F. (1993). Narcissism and self-evaluation maintenance: Explorations in object relations. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 19(6), 668–676. <https://doi.org/10.1177/0146167293196001>
- Morf, C. C., & Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the Paradoxes of Narcissism: A Dynamic Self-Regulatory Processing Model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177–196. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1204_1
- Morgan, P. C., Durtschi, J. A., & King, S. (2025). Depressive symptoms spillover between romantic partners partially explained by anxious attachment. *Personal Relationships*, 32(1), e12584. <https://doi.org/10.1111/pere.12584>
- Nagler, U., Reiter, K. J., Furtner, M., & Rauthmann, J. (2014). Is there a „dark intelligence“? Emotional intelligence is used by dark personalities to emotionally manipulate others. *Personality and Individual Differences*, 65. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.025>
- Nurse, R. A. (1998). The dependent/narcissistic couple. In J. Carlson & L. Sperry (Eds.), *The disordered couple* (pp. 315–331). Philadelphia: Brunner/Mazel.
- Oldham, J. M., & Morris, L. B. (1995). *The new personality self-portrait: Why you think, work, love, and act the way you do*. New York: Bantam Books.
- Papageorgiou, K. A., Denovan, A., & Dagnall, N. (2019). The positive effect of narcissism on depressive symptoms through mental toughness: Narcissism may be a dark trait but it does help with seeing the world less grey. *European Psychiatry*, 55, 74–79. <https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2018.10.002>
- Park, H. G., Leonhardt, N. D., Johnson, M. D., Muise, A., Busby, D. M., Hanna-Walker, V. R., Yorgason, J. B., Holmes, E. K., & Impett, E. A. (2023). Sexual Satisfaction Predicts Future Changes in Relationship Satisfaction and Sexual Frequency: New Insights From Within-Person Associations Over Time. *Personality Science*, 4(1), e11869. <https://doi.org/10.5964/ps.11869>
- Peterson, D. R. (1983). Conflict. In H. H. Kelley, E. Berscheid, A. Christensen, J. H. Harvey, T. L. Huston, G. Levinger, E. McClintock, L. A. Peplau, & D. R. Peterson (Eds.), *Close relationships* (pp. 360–396). New York: Freeman.
- Peterson, J. L., & DeHart, T. (2014). In defense of self-love: An observational study on narcissists' negative behavior during romantic relationship conflict. *Self and Identity*, 13(4), 477–490. <https://doi.org/10.1080/15298868.2013.868368>
- Pincus, A. L. (2005). A contemporary integrative interpersonal theory of personality disorders. In M. F. Lenzenweger & J. F. Clarkin (Eds.), *Major theories of personality disorder* (2nd ed., pp. 282–331). New York: Guilford Press.
- Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. C., & Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological Assessment*, 21(3), 365–379. <https://doi.org/10.1037/a0016530>
- Pincus, A. L., Cain, N. M., & Wright, A. G. C. (2014). Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability in psychotherapy. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 5(4), 439–443. <https://doi.org/10.1037/per0000031>

- Pincus, A. L., & Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological Narcissism and Narcissistic Personality Disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6(1), 421–446. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.121208.131215>
- Plukaitė, S. (2022). *Depresiškumo, psichologinio žlugimo ir spąstų jausmo bei suicidinės rizikos ryšys*. 34.
- Rank, O. (1911) A contribution to narcissism. *Jarhbuch für Psychoanalytische und Psychopathologische Forschungen*, 3: 401–26.
- Ratner, B. (2009). The correlation coefficient: Its values range between +1/–1, or do they? *Journal of Targeting, Measurement and Analysis for Marketing*, 17(2), 139–142. <https://doi.org/10.1057/jt.2009.5>
- Reich, W. (1933) *Charakteranalyse*. Reprinted (1949) as Character Analysis (3rd edn) (trans VR Carfagno). Farrar, Straus and Giroux.
- Ryan, K. M., Sprechini, G., Beery, S. H., & Watsula, A. (2025). Do Responsibility Attributions Mediate the Relationship Between Narcissism and Unforgiveness in Intimate Relationships? *Journal of Individual Differences*, 46(1), 1–16. <https://doi.org/10.1027/1614-0001/a000429>
- Ryan, K. M., Weikel, K., & Sprechini, G. (2008). Gender differences in narcissism and courtship violence in dating couples. *Sex Roles: A Journal of Research*, 58(11–12), 802–813. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9403-9>
- Roche, M. J., Pincus, A. L., Lukowitsky, M. R., Ménard, K. S., & Conroy, D. E. (2013). An Integrative Approach to the Assessment of Narcissism. *Journal of Personality Assessment*, 95(3), 237–248. <https://doi.org/10.1080/00223891.2013.770400>
- Ruben, B. D. (1978). Communication and conflict: A system-theoretic perspective. *Quarterly Journal of Speech*, 64(2), 202–210. <https://doi.org/10.1080/00335637809383425>
- Schoenleber, M., Roche, M. J., Wetzel, E., Pincus, A. L., & Roberts, B. W. (2015). Development of a Brief Version of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological assessment*, 27(4), 1520–1526. <https://doi.org/10.1037/pas0000158>
- Schouten, A., Boiger, M., Kirchner-Häusler, A., Uchida, Y., & Mesquita, B. (2020). Cultural Differences in Emotion Suppression in Belgian and Japanese Couples: A Social Functional Model. *Frontiers in Psychology*, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01048>
- Tortoriello, G. K., Hart, W., Richardson, K., & Tullett, A. M. (2017). Do narcissists try to make romantic partners jealous on purpose? An examination of motives for deliberate jealousy-induction among subtypes of narcissism. *Personality and Individual Differences*, 114, 10–15. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.03.052>
- Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2003). „Isn’t it fun to get the respect that we’re going to deserve?“ Narcissism, social rejection, and aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(2), 261–272. <https://doi.org/10.1177/0146167202239051>

- Wahring, I. V., Simpson, J. A., & Lange, P. A. M. V. (2024). Romantic Relationships Matter More to Men than to Women. *Behavioral and Brain Sciences*, 1–64. <https://doi.org/10.1017/S0140525X24001365>
- Wang, S., Lee, W.-C., & Ma, H. (2024). The Chinese Version of the Couples Satisfaction Index: Psychometric Assessment and Differential Item Functioning Analysis with Item Response Theory. *Sage Open*, 14(3), 21582440241271087. <https://doi.org/10.1177/21582440241271087>
- Wilfer, T., Spitzer, C., & Lammers, C.-H. (2024). Narzissmus – normal, pathologisch, grandios, vulnerabel? *Der Nervenarzt*, 95(11), 1052–1062. <https://doi.org/10.1007/s00115-024-01765-8>
- Williams, J. M. G. (2014). *Cry of pain: Understanding suicide and the suicidal mind*. Piatcus.
- Winnicott, D.W. (1960) Ego distortion in terms of true and false self. Reprinted (2018) In *The Maturational Processes and the Facilitating Environment* (DW Winnicott): 140–52. Routledge.
- Winnicott, D. W. (1965). The maturational processes and the facilitating environment: Studies in the theory of emotional development.
- Wink, P., Dillon, M., & Fay, K. (2005). Spiritual Seeking, Narcissism, and Psychotherapy: How Are They Related? *Journal for the Scientific Study of Religion*, 44(2), 143–158. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5906.2005.00272.x>
- Wu, J., & Yang, S. (2025). Narcissism and Conflicts in Teen Romantic Relationships. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*, 124, 165–172. <https://doi.org/10.54254/2753-7048/2026.HT30998>
- Wurst, S. N., Gerlach, T. M., Dufner, M., Rauthmann, J. F., Grosz, M. P., Küfner, A. C. P., Denissen, J. J. A., & Back, M. D. (2017). Narcissism and romantic relationships: The differential impact of narcissistic admiration and rivalry. *Journal of Personality and Social Psychology*, 112(2), 280–306. <https://doi.org/10.1037/pspp0000113>
- Xiao, X. (2026). Gender differences in emotional disconnection and emotional loneliness in romantic couples: A 3-day ecological momentary assessment study. *Frontiers in Psychology*, 17, 1787426. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2026.1787426>
- Zacchilli, T. L. (2007). *The Relationship Between Conflict and Communication, Sex, Relationship Satisfaction, and other Relational Variables in Dating Relationships*. <https://ttu-ir.tdl.org/server/api/core/bitstreams/4aa788dd-d9f6-4575-90fb-d8c7b6da597a/content>

PRIEDAI

1 priedas. DIRBTINIO INTELEKTO (DI) NAUDOJIMO DEKLARACIJA

Studento/ės vardas ir pavardė: Nikolė Marija Tomaševičiūtė

Baigiamojo darbo tema: Romantinių partnerių narcistinių bruožų, depresiskumo ir santykių kokybės sąsajos

Vadovaudamasis/i „Dirbtinio intelekto naudojimo Vilniaus universitete gairėmis“, patvirtinu, kad rengdamas/a šį baigiamąjį darbą:

1. **Prisiimu atsakomybę** už viso darbe pateikto turinio kūrimą ir jo originalumą. Patvirtinu, kad generatyvinio DI įrankiai buvo naudojami tik kaip pagalbinė priemonė, o ne kaip darbo bendraautoris ar autorius.
2. **Atlikau turinio patikrą (validaciją).** Visa DI pateikta informacija buvo patikrinta pirminiuose šaltiniuose.
3. **Užtikrinau duomenų saugą.** Į DI sistemas nekėliau konfidencialių tyrimo duomenų, asmens duomenų ar nepublikuotos medžiagos.

Darbe dirbtinis intelektas panaudotas:

Naudojimo sritis	Panaudotas / nenaudotas	Panaudoti DI įrankiai (pvz., ChatGPT 5.3)	Kita svarbi informacija
Literatūros paieškai	☐ Panaudota ☒ Nenaudota		☒ Patvirtinu, kad susipažinau su pirminiais į darbą įtrauktais literatūros šaltiniais
Tyrimo stimulinės medžiagos kūrimui	☐ Panaudota ☒ Nenaudota		

Santraukos vertimui į anglų kalbą	☐ Panaudota ☒ Nenaudota		
Gramatinių klaidų paieškai	☐ Panaudota ☒ Nenaudota		
Kita... [įrašykite]	☐ Panaudota ☒ Nenaudota		
Kita... [įrašykite]	☐ Panaudota ☒ Nenaudota		
Kita... [įrašykite]	☐ Panaudota ☒ Nenaudota		

Data: 2026-05-11

2 priedas. *Moterų ir vyrų grupių konstruktyvų įverčių skirtumai (Mann-Whitney kriterijus).*

Skalės	<i>M (SD)</i>	Moterys	Vyrai	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
		<i>Vidurkiniai</i>	<i>Vidurkiniai</i>				
		<i>rangai</i>	<i>rangai</i>				
B-PNI_V	2.10 (0.94)	35.81	35.19	601.5	-0.13	.897	.20
B-PNI_G	2.44 (0.90)	35.11	35.8	599.0	-0.16	.874	.20
PHQ-9	7.59 (6.31)	40.00	31.00	455.0	-1.86	.063	.22
PRQC_SUM	104.93 (18.61)	32.39	38.61	503.5	-1.28	.200	.15
KON_SUM	64.44 (14.60)	36.24	34.76	558.5	-0.31	.760	.04

Pastaba. B-PNI_V – narcistinis pažeidžiamumas; B-PNI_G – narcistinis grandioziškumas; PHQ-9 – depresiškumas; PRQC_SUM – bendra santykių kokybė; KON_SUM – bendras konfliktiškumas.

3 priedas. Poros narių konstruktyvų įverčių skirtumai (Wilcoxon kriterijus).

Skalės	Moterys	Vyrai	Z	p	r
	Mediana	Mediana			
B-PNI_SUM	63.00	64.00	-0.29	.771	.05
B-PNI_V	2.06	2.19	-0.53	.596	.09
B-PNI_G	2.42	2.42	-0.12	.986	.02
PHQ-9	7.00	5.00	-1.44	.151	.24
PRQC_SUM	106.00	110.00	-1.54	.124	.26
KON_SUM	65.00	62.00	-0.38	.706	.06

Pastaba. $N = 35$. B-PNI_SUM – bendras narcistiškumas; B-PNI_V – narcistinis pažeidžiamumas; B-PNI_G – narcistinis grandioziškumas; PHQ-9 – depresiškumas; PRQC_SUM – bendra santykių kokybė; KON_SUM – bendras konfliktiškumas.